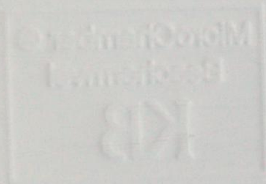

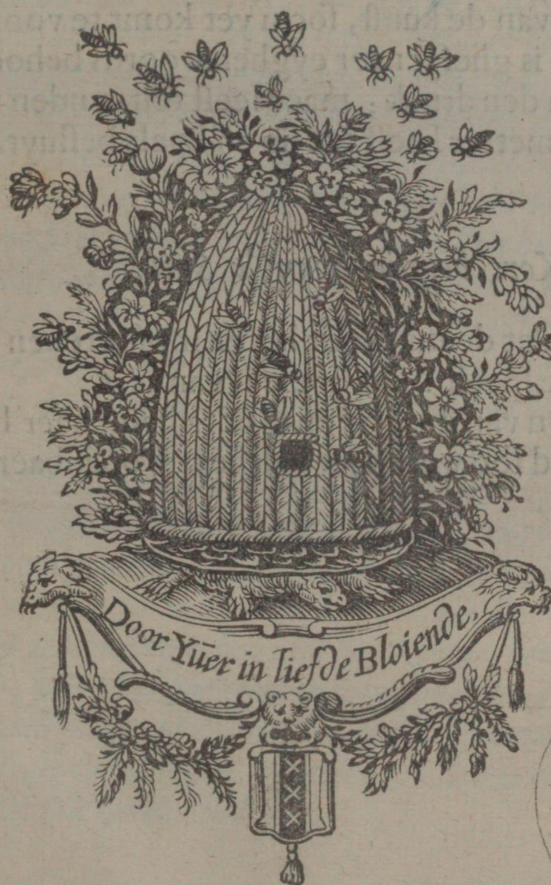
C. vander CRUYSSENS,

Schakinghe van

IUDITH,

Dochter van Keyser OTTO *den derden.*

Gespeelt op de Amsterdamsche Schouwburgh, Anno 1642.

t'AMSTERDAM, Ghedruckt by *Nicolaes van Ravesteyn.*

Voor *Dirck Cornelisz. Hout-Haeck*, Boeckverkooper op de Nieuwe-zijds Kolck, Anno 1642.

Aen de LESERS *voor* C. vander CRUYSSEN.

Lief-hebbers van de kunſt, ſoo u yet komt te vooren,
't Welck niet en is gheſet naer eyghen woords behooren,
Steurt u niet aen den druck; maer leeſt ten eynden uyt,
Soo raeckt ghy metter haeſt tot ſin en Spels beſluyt.

Kort begrijp van 't Spel.

Siet hier hoe dat de min door liſt en looſe treken
Haer perſonagie ſpeelt: ſiet hoeſe is van aert:
Sy komt in ſchijn van deughd en Godtsdienſt haer beſteken,
Maer in het eynd ſoo wert haer valsheyt g'openbaert.

Breeder Inhout.

Retiſlaus *een ſtrijdbaer en kloeckmoedigh Prince, Soone van* Udalricus *Koningh van Bohemen, victorieus t'huys komende, wort van het Hof triumphantelijck ontfanghen: Maer gelijck de verwinninge veroorſaeckt een welluſt, ende een ongeregeltheyt tot vleeſſchelijcke luſten; alſoo is* Bretiſlaus *ook ontſteken met het vuur der liefde, 't welck ſulcken kracht in hem ghewroght heeft, dat die ghene de welcke tot noch toe als onwinbaer gheacht wierde, nu t'eenemael door den brand van ſijne begeerlijckheden is overwonnen. Overſulcks ſend ſijnen Voedſter-heer genaemt* Eldimon *naer de Princeſſe* Judith, *Dochter van Keyſer* Otto *den derden, om haer ſijne liefde aen te dienen; welcke na de doot van haer Ouders, in een Clooſter buyten Regenſpurgh op-ghebracht wierde.* Eldimon *komende aen't Clooſter veynſt hem daer een Bevaerd te doen; ſoeckt oock ghelegentheyt om de Princeſſe ſijn bootſchap te verkonden: de welcke hy in den Hof ontmoetende de vyerighe liefde ſijns Meeſters te kennen gheeft:* Judith *haer ſelven hier op wat willende beraden ſtelt hem uyt tot 's anderen daeghs, derhalven den Agent niet ſloffende hem op de beſtemde plaets laet vinden: geeft de Princeſſe uyt de naem ſijns Meeſters een koſtelijcken Karkant, ende ontfanght oock tot weder-trouwe een ſchoonen Diamanten Ringh.* Eldimon *dan dus wel ghehandelt hebbende komt weder binnen Praegh: waer hy* Bretiſlaus *verklaert hoe hy ghevaren is. De Prins hier van ſeer verblijd ſijnde beſluyt derwaerts te trecken.* Judith *verſtaen hebbende de komſte des Prince van Bohemen, wort indachtigh aen de beloften den Agent ghedaen: Beſluyt oock met* Bretiſlaus *naer Bohemen te trecken; 't welck ſy beyde daeghs daer aen in 't werck ſtellen: Ondertuſſchen een Edelman uyt het Hof des Keyſers hem op 't landt wat begeven hebbende, hoort het ghekerm ende miſbaer der Nonnen, onderſoeckt wat daer ſoude mogen gheſchiet ſijn, dan verſtaende hoe* Bretiſlaus *de Princeſſe wegh-ghevoert hadde, gaet nae de Stadt om haer Vrienden ende den Keyſer het ſelfden aen te dienen.*

PERSONAGIEN.

Rey van Boheemſche Juffrouwen.
Cupido.
Vitellinus,
Clorimont, } Edelen en Raden van Bretiſlaus.
Aſcanius,
Polidoor, Camerlingh van Bretiſlaus.
Bretiſlaus, Prins van Bohemen.
Eldimon, Voedſter-heer en Agent van Bretiſlaus.
Bodevinus, een Edelman van het Boheemſche Hof.
Iudith, Dochter van Keyſer Otto den derden.
Abdiſſe.
Sybille, Poortreſſe van 't Clooſter.
Felicia,
Martilda, } Edele Juffrouwen.
Riwaldus, een Edelman uyt het Hof des Keyſers.
Pagie van Eldimon.
Rey van Nonnen.
De Vrede, een ſtomme Maeght.

Schakinge van IUDITH *Dochter van Keyser* OTTO *den derden.*

Vertooningh waer Bretislaus, Prins van Bohemen, Verwinner t'huys komende, verghеselschapt met de Vrede; van het Hof triumphantlijck onthaelt wort.

Rey van Boheemsche Iuffrouwen.

BOhemen bralt nu vry wat hoogh
Op u gheluck, op 't eenigh oogh,
Wiens goude lof nu wert verspreyt,
Waer al u heyl en troost in leyt.
  Steeckt uwe schoonste vlagh in top,
En stelt de pruyck op sijnen kop,
Die tot uw 's vyants grootste schand
Het hoofd met lauw'ren tacken spand.
  Waer heeft sijn kloeckheyt oyt ghefaelt,
Waer uyt sijn klaeuwen yet onthaelt:
Wat trotsen Helt, hoe groot van macht,
Is door sijn hand niet t'onder-bracht.
  Waer vintmen Princen van het Rijck
In deught en vroomheyt sijns ghelijck,
Sijn lof door al de wereldt sweeft
En in ons hert altijdt herleeft.
  O soeten stond, ô blijden dagh
Doen 's vyands macht verslaghen lagh,
En daer ghebluſt soo fellen vlam,
De Vree sijn eerste oorspronck nam.
  Gewenste Vree, ghewenste tijdt
Die all' onrust ter neder smijt,
Door uwe komst is neer ghestelt
Den wreeden Mars met sijn ghewelt.
  Ick sie een yeder seer verheught,
Het gantsche Hof is vol gheneught,

 Men

Men blaeſt trompet, men ſlaet den trom,
Vreucht-vyeren brandmen om en tom.
O Prins wiens roem de werelt ſpreeckt,
Wiens lof baer lof door wolcken breeckt,
Wiens ſtrijdb're vuyſt, door Muur en Poort,
Soo menigher-werf heeft doorboort.
Wat heeft u hand niet al beſtaen,
Waer moedigheyt u oyt ontgaen,
U Princen Lof u noyt verlaet,
U deught die blijft waer dat ghy gaet.
Langh leeft, der kloecke Helden helt
Een eeuw u vroomheyt niet uyt meldt,
Gheen liefde raeckt uyt ons ghedacht,
d'Onſterflijckheyt ghy na verwacht.

EERSTE BEDRYF.

Cupido.

HIer ben ick weer beneen, mijn bootſchap wijſt my aen,
Hoe dat ick inder yl naer 't Beemſche Hof moet gaen:
Mijn Moeders laſt ick doe, en ſal voort ſonder toeven
De krachten van mijn Boogh den Konincx Soon doen proeven;
Dit 's d'oorſaeck mijner komſt: waer beſt ick hem ontmoet?
Op 't voor-hof, of de ſael? 't Is tijdt hy werdt begroet.
Ick weet hy onverwacht dees ſchichte ſal ontfanghen,
Vermidts hy noyt voor dees met liefd-tocht was bevanghen.
Sijn wijſheyt is ſeer groot, manhaftigheyt niet min:
Jae niet als ſtrijdbaerheyt beſit ſijn hert en ſin.
Nochtans wanneer ick wil hy 't niet en kan ontſparten
Hoe groot en kloeck vermaert, ick durf den Hemel tarten,
En al wat God'lijck ſy, wanneer mijn Pijl is reed,
Wordt ſy noyt vruchteloos, 't ſy lief of leedt beſteed.
De Goden altemael mijn ſoete laſten draghen,
Iae alles watter leeft moet volghen mijn behaghen:
Dies hy niet minder kan, als my ten dienſte ſta,
En (of hy wil of niet) moet ſoecken mijn ghena.

Ten

Ten past mijn Godtheyt niet flickfloyen of schoon spreecken,
Al waer sijn borst metael, mijn Pijl die salse breecken.
Dit 's dan de rechte wegh, gheen lust of rust hy smaeckt,
Voor dat ick sie sijn hert in 't vuur der minne blaeckt.

Vitellinus.

HOe heughlijck is de tijd nu dat weer is herbooren
De soete heyl'ghe Vree soo langhe wijl verlooren,
Hoe vrolick is het Hof nu 't Rijck heel leeft in rust
En dat het felle vuur des oorlooghs is ghebluft.
Den bulderenden Mars, tot 't brieſſchen sijner baren
Gheneyght om nimmer sich te stellen tot bedaren,
Veroorsaeckt heeft veel druck, veel ramp, veel strijt, veel smaet,
Veel onheyl, veel rumoer, veel teghenspoet, veel quaed:
Men swaeyden 't bloedig swaert, elck ging sich kloeck bereyden
Om sijnes naestens ziel van 't lichaem af te scheyden.
Maer nu den Hemel ons sijn goetheyt heeft ghetoont
En dat de vrede weer het Christenrijck bewoont,
Gheeft yder sich tot rust, de liefde van den and'ren
Ghescheurt, en uyt-ghebluſt, ontsteeckt weer tot malkand'ren,
Het yser en metael, en 't swaert wel eer besteet
Tot 's menschen onder-gangh, wort nu gheheel versmeet
Om af te mayen 't graen, tot voetsel van ons leven,
't Welck ons den Hemel heeft soo mildelijck ghegeven.
't Landt is in volle vreucht, men hoort niet dan 't geluyt
Van Cyter, en Cymbael, van Harp, Trompet en Fluyt:
De Juff'ren trachten sich op 't heerlijckst op te toyen,
Men spreeckt niet als van vreughd, en 't herte te verfroyen;
Ick hoor den hooren blaest, 't gheblaf van brack, en wint
Aenwijst hoe datmen is tot jaghen heel ghesint.

Ascanius, Vitellinus, Clorimont, Polidoor, en meer Edelen.

Vit. GHy Heeren wel te pas, dat ick u kom begroeten.
Asc. De plaets gheluckigh is, wy u ghenaed ontmoeten.
Vit. Mijn dienst ick offer u. *Clo.* Ghebiet ons daer ghy wilt.
Vit. 't Sijn sauſſen van het Hof, en niet als tijdt ghespilt.

Asc. Soo

Asc. Soo is't. *Vit.* Maer werwaerts ſtreckt u gange dus te ſamen?
Clo. Dat kent ghy Heer wel haeſt aen onſe honden ramen.
Vit. 'k Meen op wat Wilt gemunt? *Clo.* Op Hert of Haſe jacht,
De Prince Bretiſla wort van ons hier verwacht.
Vit. Het weer u gunſtigh is ghy ſult licht 't Wilt bekomen.
Asc. De tijdt die 't ſoetſte is dient waer te ſijn genomen.
Vit. 't Is waer, maer ſelden treft de Prins de rechte tijd,
Vermidts ſijn herte vaeck het jaghen niet en lijd
Als 't wel bequaemheyt geeft; 't is ſwarelijck te giſſen
Wanneermen Vorſten gunſt en liefdens baeck kan miſſen.
Soo gaet het oock hier toe, ſoo iſſet met de jacht,
En daermen meeſt op ſteunt wort van haer minſt ghedacht:
Nochtans een Onderdaen moet ſtedigh ſijne ſinnen
Gaen buygen, om hun hert en goede gunſt te winnen,
't Sy dan by daegh of nacht, een yeder kloeck op-paſt
Om te volbrenghen 't geen ſijn Prince heeft belaſt.
Asc. Mijn Heer het geen ghy ſeght, ick alles waer bevinde,
De Princens luſten vaeck veranderen als winden,
Nu ſijnſe dus, dan ſoo, nu ginſe, dan weer hier,
Nu als de kille ſtrand, dan als het heete vyer:
Maer gh'lijck de ſoete Vree (door Godes milde ſeghen)
Ons hert verheughen doet, en Mars ſijn wreede deghen
Doen ſteecken heeft in ſchee, ſoo hou ick voor ghewis
Dat ſijne Hoogheyt ſeer beluſt tot jaghen is:
Te meer hy ſelver ſondt voor 't kriecken van den daghe
Om brack en haeſe-wint, hy heeft een goet behaghen
In dees ghetroffen vree, vermidts ſijn glory bralt,
Daer al des vyands roem en hooghmoed neder valt.
Clo. Daer is ſijn Camerlingh, nu ſal de tijdt ghenaken
Om door Dianaes gunſt 't ghewenſte aes te raecken.
Waer of de Prins vertoeft? *Pol.* Ghy Heeren wel ghemoet,
Sijn Excelenci ſeer den Adel dancken doet:
Hy is niet wel te pas, of ſchijnt yet vreemts verſcheenen
Waer door ſijn ſinlijckheyt tot jaghen is verdweenen.
Vit. Wat droever maar is dit! *Asc.* Hoe ſchielijck keert dit ſpel!
Pol. Sijn vreughd verkeert in rouw, ſijn luſt in diep ghequel,

Het

Het hooft is heel ontstelt sijn sinnen ergens woelen.
Clo. Vrient Polidoor wat is 't? ey seght ons u ghevoelen,
'k G'loof ghy 't gheheym wel weet, ghy kent de Prins sijn hert.
Pol. Neen Heer, dan soo my dunckt is yewers in verwert.
Vit. Helaes! wel seyt de spreuck dat Vorsten hebben vlagen.
Clo. 't Dunckt my een rechte droom of groote donderslagen.
Pol. 't Is waer het geen ick segh, mijn Heeren met verlof.
Asc. Het jagen sy ghestaeckt wy gaen weer naer het Hof.

Bretislaus.

SChoon dat de duysternis als vluchtigh is gheweecken,
En dat de ochtent Son sijn straeltjes uytghestreecken
Met lieffelijcken glans den blijden dach aenseyt.
Schoon dat het bloedigh swaert des oorloghs neer-geleyt
De Vree verkondight wert door alle Christenrijcken.
Schoon dat ons Hofgesin door hare pracht doet blijcken
De blijdschap huns gemoeds: Schoon 't gantsche Vaderlant
Verlost uyt Mavors klaeuw, der Polen eeuw'ge schant
Triumphen blasen doet tot vreughd der Beemsche landen,
Noch schijnt 't onrustigh vyer mijn hert-aer af te branden
Door liefd en minne-toors; ha liefde! vyandin,
U soetheyt noem ick wreed, voor die geen rust en vin.
Hoe heeft de kleyne Godt soo diep alreets gheschooten,
Dat Venus vlamment vyer schijnt in mijn hert ghegooten!
Ha grooten dwingelandt! ha dertle jonghe wicht,
Die in dees swacke borst u heete fackels sticht!
Hoe komt ghy onverwacht mijn jonghe siel aenranden?
Hoe boeyt ghy 't herte dus met uwe stercke banden?
Wech stoute stoke-brandt, wat of u meer ontbeert?
Of wilt ghy dat mijn siel in een Salmander teert?
Hoe Prince wat is dit! wat schichte, toomt u sinnen,
Kan dit manhaftigh hert geen wulpse lust verwinnen?
Is uwe wil geen wil? weet ghy wel wat ghy spreeckt?
Och ja! maer liefdens wil mijn willens teugel breeckt.
O noyt verwonnen Helt waer sijt ghy toe ghekomen!
't Geen ghy een ander gaeft dat wort u selfs benomen.

 Een

Een yder is verblijdt, elck heeft de Vree ghekuſt,
Maer Bretiſlaus hert en vind noch vreughd noch ruſt.
Ach iſſer dan noch uur, noch tijdt voor mijn ghеſchapen
Dat ick in ruſte leef, nu ſelfs de wapens ſlapen!
Heb ick het Poolſche heyr ſoo vaeck ter neer gheſtelt
Door 't roeren van mijn arm? heeft deſe handt 't ghewelt
Der Hongeren gheſtut? De ſtoutſte moeten buyghen
Voor 't houwen van dit ſtael? Sal nu een kindt doen tuyghen
Dat mijne dapperheydt in d'oorlogh ſoo vermaert
Moet wijcken voor 't gheſicht van ſijn doorſchietent ſwaert:
Neen Bretiſla, neen, u macht wil teghen ſtellen,
d'Herts-tochten vande min noyt Prince neer kan vellen;
Waer is u moedigheyt, waer is u kloeck beleyt?
Dat ghy door loſſe min van redens teugel ſcheyt!
Wech kitteligh ghedacht, wech lock-aes, ſtaeckt u tergen,
U kintſche min ghy hoort niet Bretiſla te vergen:
Ick blus, ick blus by tijds dees ſorgelijcke brandt,
Eer dat mijn ſinnen ſijn door hare kracht ontmant.
Maer laes! wat blus ick uyt, ick merck weer ſchicht op ſchichten
Door trecken 't ingewant, ick voel het breyn verlichten
Als uyt ſijn leger-ſtee, de herſſens ſijn ontſtelt,
Ick wordt als in een gloet van Ætnaes bergh ghevelt!
O liefd! O ſmart! O min! Ha Prince wat ſal 't weſen?
Ick voel de liefd in top mijns ſinnens koor ghereſen:
Wat vinniger toeval, wat doolhof ghy bereydt,
Soo ghy het vuur des mins in 's herſens hooghte leyt.
Hoe popelt ach dit hert! wat overgroote pijnen
Verdubbelen mijn ſmert? Ick voel, ick voel liefds mijnen
Ghеprickelt in mijn borſt. O ſtercke minne kracht,
Mijn ſiel vint ſich vervoert door Goddelijcke macht.
Nu buygh ick kleyne Godt, nu heeft u vuur verſlonnen
Dat noyt door Swaert of Spiets of Wapens is verwonnen;
Een Prince wort u ſlaef, een Krijghs-heldt, ick beken,
Die door de kracht des mins mijn ſelfs niet machtich ben.
Nu ſtuurt my daer ick mach mijn noot vrypoſtigh klaghen,
Nu ick u wonde draegh koom ick u hulp oock vraghen:

Ghe-

Ghebiedt my daer ghy wilt, u wil is my een les,
Ick ruſt niet voor ick vin mijns ſielens troosteres.

Clorimont, Aſcanius, Vitellinus.

Clo. HEt geen ons wiert geſeyt en ſijn voorwaer geen leuren.
Aſc. Men kan de droef heyt ſelfs uyt ſijn gheſicht beſpeuren.
Vit. Wat of het weſen mach? Weeſt voor ons niet ſecreet.
Clo. Van't geen my kenbaer is geef ick u ſtracks de weet.
Vit. Helaes 't is wonder vreemt, 't gaet mijn verſtant te boven.
Aſc. Ick bid' u ſegh wat is 't? *Clo.* Ghy ſult het qualijck loven
Soo ick 't u kundigh maeck: Men geeft uyt dat hy ſouw
Seer hert'lijck ſijn verlieft op een Saxſenſe Vrouw.
Vit. Neen dat gheloof ick niet, daer moet yet anders weſen,
Sijn hert-wee kan alleen daer uyt niet ſijn ghereſen.
Clo. Het geen my is verklaert ick voor de waerheyt acht,
De min die heeft verſpreyt heel wonderlijck ſijn macht
In 't herte van de Prins, Cupidoos felle ſchichten
Die hebben al ſijn kracht door hunne komſt doen ſwichten.
Aſc. O krancke kracht der mans! wat ſietmen hier gheſchien,
Dat die een Mars verſcheen nu moet een kint ontſien?
Wat kan de minne doen wat kan de liefde brouwen?
Vit. 'k Segh dat een vrou meer doet dan duyſent mannen ſouwen.
Is dit die geen die ſoo onwinbaer is gheweeſt?
Is dit die geen voor wien een yeder heeft ghevreeſt?
Laet deſe die wel eer Krijghs-helden heeft ghedwongen
Sich nu verheerſchen door een kleyne teed're jonghen:
'k Segh noch ten is dat niet, 't gheloof komt noyt in mijn,
Dat Princen door de min ſoo ſeer weemoedigh ſijn.
Clo. Ghy ſpreeckt als onbedocht, 'k ſal u hier in verſchoonen,
Maer welcken Prins of Heer ſult ghy my wel betoonen
Die hem niet heeft gheſenght aen dit licht-brandent vuur,
Geen arbeyt is ſoo ſwaer, geen oorlogh valt ſoo ſuur
Als wel de liefde doet, maer ſy kent al verwinnen,
Wanneer de lijdtſaemheyt verwacht wort in het minnen:
De liefde baert een luſt en 't minnen dat is ſoet,
Als min door wederliefd eenpaerlijck wort ghevoet;

Maer daer de liefde raeſt, ja vlieght ghelijck een veugel
Daer iſſ' afgrijſelijck, noch houdt van geenen teugel.
Heeft minne niet ghewrocht in 't herte van Iupijn,
Doen hy Alc'meen beſliep ſelfs in Amphitrons ſchijn.
De min ghebiedt het al, ontſiet noch Prins noch Heere,
Daer die pijl is ghevelt, ſal noyt te rugh weer keeren.
Is 't liefde niet gheweeſt die Samſon brocht in noot,
Als Dalila met liſt hem koeſterd' in haer ſchoot.
Waſt liefdens ſchichte niet die Paris borſte blaeckte,
Doen hy de ſchoone Bruyd van Menelaus ſchaeckte.
De liefde is 't gheweeſt die Vorſten heeft verleyt,
Schoon datmen heeft tot ſtraf hun droeve val voorſeyt.
't Geen David heeft vervoert, een Prince der Propheten,
Is minne-luſt gheweeſt met Barſabee ghequeten.
Veel and'ren laet ick ſtaen, wat Otto heeft ghequelt
Doen door Galdradaes ſchoon ſijn herte was ontſtelt,
Is yder een bekent. Een Hertogh hoogh ghebooren
Die door Keur-Vorſtens keur tot Keyſer wiert verkooren,
Dees ſijne Dochter is 't, die onſen Prins nu tracht
Te krijgen tot ſijn Vrouw, en glory ſijns gheſlacht:
Dees is alleen ſijn wit, de ſchoone der ſchoonheden,
Die van hem wort ghedient, gheviert, en aen-gebeden.
Dit is het lieve beelt, dit is de ſoete Maeght,
Om wiens volmaeckte ſchoon hy ſoo veel wonden draeght.
Aſc. Voorwaer ick ben verheught in 't geen ick u hoor ſeggen,
De Prins gaet wel met recht ſijn ſinnen op haer leggen,
Is ſy ſoo ſeer begaeft, ten ſijn geen ſlechte reên
Waerom hy aen een Vrouw ſijn liefde gaet beſteen.
Dan Heer daer oordeel is ghenegentheyt bevoolen,
Vintmen den oordelaer in 't vonnis vaecke doolen:
De liefd' aenſiet geen leet, jae oordeelt onvertſaeght
Het leelijck voor het ſchoon, na dat het haer behaeght.
Miſſchien de Prins haer deught te veel heeft gaen inbeelden,
En dat de min ghelijck ſoo met ſijn paſſi ſpeelde:
Indien dit hier gheſchiet, ſoo is 't verkieſen quaet,
Waer ſulcke liefde heerſcht, is nimmer goeden raet.

Clo. Neen

Clo. Neen Heer geen onverſtant doet yemant van haer roemen,
Sy is de Roos ghelijck onder veel ſchoone Bloemen,
Onmoog'lijck is het mijn om haer uytnementheyt
Te melden met mijn tongh, haer deughden ſijn verbreyt
Het gantſch Europa door, een yeder moet haer loven
In 't geen natura ſelfs ſy verre gaet te boven.
Vit. Ghy hebt haer achtbaerheyt ſeer hooge voor-geſtelt,
Een Prince reden heeft dat hem de liefde quelt
Tot ſoo volmaeckten beelt; doch hoe wert ſy gheheeten ?
Clo. Laet ſien of ick 't noch weet: 't was my by na vergeten.
Iudith is haren naem, in wijſheyt haers ghelijck
Men Vrouwen noyt en vond in 't heele Duytſche Rijck.
Dan dat het quaetſt wel ſchijnt in dees ghewichte ſaecke,
Is datmen ſwaerlijck kan by haer te ſpreecken raecke.
Aſc. Wel hoe mijn Heer wat 's dit ? is ſy dan niet in 't Hof
Des Keyſers haren Oom ? of weet ghy yewers of ?
Clo. Maer naer dat ick verſtond in 't Clooſter by de Nonnen.
Aſc. Door wien is dit beleyt, wie heeft haer daer verſonnen ?
Is 't met haer vrye wil ? *Clo.* 't Sy vrye wil of niet,
De Keyſer ſelfs begeert dat dit alſoo gheſchiet.
Vit. Maer Heer wat dat ghy ſeght, is het ſeer langh verleden
Dat ghy hier van verſtont ? *Clo.* Niet dan den dagh van heden:
En ick Eldimon ſprack, dien my gaf klaer beſcheyt
Hoe ſy 't voorgaende jaer naer 't Clooſter is gheleydt.
Aſc. Wat raet ſijn Hoogheyt dan om tot ſijn wenſch te komen ?
Den menſch helaes! die mach dan voor de min wel ſchromen.
Is hy hier van bewuſt ? *Clo.* Hy daer geen werck van maeckt.
Vit. Hoe ſoo ? *Clo.* Mids dat hy wil ſy dan ſal ſijn gheſchaeckt.
Aſc. De ſaeck is ſorgelijck, hoe ſal hy dat beginnen ?
Want noyt en ſaghmen heyl uyt ſulcke woeſte ſinnen.
Clo. Eldimon is verſocht al van de Prins met ſpoet
Naer Regenſburgh te gaen, waer hy een Bevaerd doet:
Dus door dees deughdens ſchijn, en 't Clooſter te beſoecken,
Soo kan hy mid'ler tijdt ſijn ſelven gaen verkloecken,
En ſpreecken de Princes, aen wien met veel ghebeên
Hy d'oorſpronck uyten ſal ſijns Bevaerd dan alleen.

 Hoe

Hoe dat de goude lof van haer uytnementheden
Door liefd gheprickelt is in 's Princens kloecke leden:
Hoe hy in minne brand, hoe ſy ſijn hert beſit,
En dat ſijn ſiele niet dan haer ghenaed' aenbidt.

Vit. O wonderlijcke min! die nimmer heeft ghenoegen
Voor dat den menſche gaet ſijn wil naer uw wil voeghen.

Aſc. Voorwaer Heer Clorimont ick nimmermeer en docht
Dat onſen Prins ſou ſijn door minne onderbrocht.

Clo. Die Jupiter eer dwongh te reyſen naer beneden
Om ſelfs hem in de ſchijn eens Stierę te bekleeden,
Dies krachten ſijn te groot om voor den menſch t'ontvlien.

Vit. Ghelijck wy wel te recht aen Bretiſla nu ſien.

Bretiſlaus.

BEnaude ſiel barſt uyt, ontſluyt u droevigh klaghen,
Dees ſwacke borſt en kan de brand niet langer draghen:
Stort ooghen tranen vry, vermeerdert uwe quel,
Nu dat mijn ſiele leeft gh'lijck in een nare hel.
Ha Prince wat verdriet! Ha bitt're liefdens krachte!
Ha wreede Godt der min! Pooght ghy u Hemels machte
Op mijn weemoedigh hert te ſtorten, door 't ghewelt
Van eenen fellen ſlagh die my gantſch neder velt:
Is uwe Boogh gheſpits om in dees tijdt van Vrede
Al uwe wapen-tuygh tot my dus te bekleeden?
Sal ick dan dagh en nacht met droefheyt overlaen
Niet ruſten voor u wil ten uyterſt is voldaen?
Helaes! mijn jeughd die ſich met jaghen gingh vermaecken,
Moet nu door diep ghetreur haer droeve galmt uyt-blaecken:
Mijn handen die wel eer den vyandt ſchricken deen,
Sijn nu niet als tot ramp mijns ſelvens te beſteen.
't Is waer Eldimon gaet van daegh in Ambaſſade
Om ſpreecken de Princes; dan 'k vrees hy komt te ſpade,
En dat haer pronck habijt alree ſal ſijn verleyt
Om Godt in 't Nonnen kleed te dienen ſoo men ſeyt.
Wat raet u Prince dan? Wat weſten ſult ghy kieſen
Soo ghy u levens trooſt door onluck gaet verlieſen?

Euroop

Euroop ghy ſijt te wreet, naer Aſia ick ga,
Om ſien of ick verwerf daer voor mijn min ghena.
Neen Bretiſſa, ſta ſtil, waer wilt ghy heenen trecken?
U brand is al gheblust, ghy ſoutſe weer verwecken.
Sus ſus, hout u gheruſt, ay ſpreeckt doch niet een woort,
Op dat vrouw Venus my eens van haer roemen hoort:
Sie daer, ſy neemt de vlucht, hoe gaet de jongen huylen,
Houd, houd! ſy keeren weer, waer ſal ick my verſchuylen?
O tyger, komt vry hier, 'k ſweer ick aen ſtucken breeck
U Pijlen en u Boogh: ach! ach! ick voel de ſteeck
Van u vervloeckte min; wat raet waer ſal ick heenen?
Hoe ſal ick deſe wond op 't droevighſte beweenen?
Komt Atropos, ay komt, mijn levens draet ſnijt af,
Want ick haeck nae de kluys van het bedwelmde graf,
En ſal in 't naer ſpelonck uyt-ſchreeuwen mijn onlucken,
Die mijn bedroefde hert door galmt niet kan uytdrucken.
Wie daer? Is 't Judith? Iae 't: ſiet hier ô ſuyvre Maeght,
Ay weeſt voor mijn niet ſchuw, hoort hoe mijn hertje klaeght.
Helaes wat raſerny! wat gaet ghy Prins bedrijven?
Sal dees uytſinnigheyt noch langer u by blijven?
Wat ſotheyt recht ghy aen? Hoe wilt ghy om een Vrouw
U ſelven reuckeloos bederven, datmen ſouw
Hier naer met groot miſbaer u dolligheyt beklaghen?
Voorwaer ick heb gheraeſt, wat wil ick my gaen knaghen
In 't gheen niet is gheſchiet; mijn paſſij is te groot,
Nu ſchijn ick ſtervent leef, dan levent ſchijn ick doot:
Soo loopt het draeyent radt van mijn verwerde ſinnen,
't Is beſt ick wat bedaer en haelſe weder binnen.

Polidoor.

MYn Heer Eldimon ſtaet op ſijn vertreck gheree,
Verbeyd alleen naer 't geen ſijn Prins hem toeven dee,
Het Paert is al gheſaelt, hy wacht met groot verlanghen
Om ordre voor het laeſt van u ghenaed t'ontfanghen.
Bre. Waer is 't dat hy vertoeft? wat plaets? *Pol.* Niet veer, hier by.
Bre. Gaet haelt hem daer hy is en brenght hem hier by my.
Pol. Ick

Pol. Ick ga ghenadighſt Heer. *Bre.* Soo doet. Wat ſal ick ſeggen,
Sult ghy dan u verſoeck door hem in 't werck gaen leggen?
Beraet u Bretiſla, de liefde laghen leyt,
Sy lockt den menſch tot luſt die naemaels wort beſchreyt.
Hoe kan de minne-ſchicht een Princens hert doen blaecken
Dat hy ſtilſwijgent tracht een teere Maeght te ſchaecken,
Een hoogh-ghebooren Vrouw, en die van 's Keyſers bloet,
Helaes! 't ontſteecken vyer mijn plicht verſaecken doet.
'tBeraden is te laet, Cupidoos ſtercke wetten
Die doen mijn eer en naem en reden al verſetten.
Eld. Grootmachtigh Prins ick koom als uwen Onderdaen
Om weten waer ick kan mijn Heer ten dienſte ſtaen:
Jae nae mijn ſchuld'ghe plicht, mijn eer, mijn bloet, mijn leven
Wil ick tot hulp en trooſt van u ghenade geven.
Wat is u Hoogheyts wil? ick bid' geeft my beſcheyt,
Ghebiedt maer daer ghy wilt, u dienaer is bereyt.
Bre. Ick danck u heuſheyt ſeer: helaes! wat mach my letten
Dat ick niet uyten kan mijn vier'ge liefdens hette.
Ach hoe mijn bloedt ontroert! Eldimon gaet, ay gaet
En maeckt u vaerdigh heen eer dat ghy komt te ſpaed.
Maer wacht, daer was noch yet 't geen ick u had te ſeggen.
Eld. U Hoogheyt my vertrout, 'k ſal 't u ſoo wel beleggen
Dat niemant daer af weet als de Princes alleen,
Dus Heer verklaert 't my doch ſoo treck ick vaerdigh heen.
Bre. Eldimon waerden Heer, ghy weet hoe ick mijn dagen
Verſlijt in diep ghetreur, wat ramp my ſteeds komt plagen,
Wat dat mijn ſiele deert, hoe ick van liefde ſterf,
Ten ſy ick hare gunſt op 't ſpoedighſte verwerf.
Ghy weet hoe ſy mijn borſt in hare min doet branden,
Ghy weet mijn leven ſtaet alleen in hare handen:
Gaet dan voorſpoedigh heen, geeft haer oock dees Karkant
Tot teecken van mijn trouw en liefdens vaſte pant.
Houd daer ghetrouwen Heer: den Hemel wil ghehengen
Dat ghy doch eenigh trooſt voor mijne ſiel mooght brengen:
Voor al dat ghy u ſaeck behendighlijck aenleyt,
Let wel op mijn verhael en 't geen ick heb gheſeyt:

Maeckt

Maeckt ghy voorsichtigh sijt, siet dickwils naer haer oogen,
Want daer leyt liefdens kracht, daer heeftse haer vermogen.
En watter voorder dient weet ghy soo wel als ick.
Eld. Ick ga ghenadighst Heer en alles voort beschick,
Den hoogen Godt die wil sijn hulp u staegh verlienen.
Bre. En ghy sult door dees dienst mijn liefd en gunst verdienen.
Eld. Mijn Heer den Hemel spaer u langen tijdt ghesont.
Bre. Al 't geen ghy weer versoeckt wert u by eed ghejont.
Daer gaet Eldimon heen, nu schijn ick weer te leven
Door dien my hoop noch is van mijn gheluck ghegeven.
Ha Prince wat'en troost! ha Prince wat een vreughd!
Nu ghy verquicken voelt u levens soete jeughd.
O wel-beroemde Maeght, uytmuntent boven alle,
My dunckt ick hoor u lof door Iupijns Sale brallen;
O spiegel onser Eeuw, vooghdesse mijnes siel,
Voor wien ick alle daegh met mijn ghedachten kniel.
Laet my dat soet ghenot uws Hemelsche schoonheden
Ghenieten, met de glansch van wel-ghemaeckte leden,
Laet, bid ick, 't lief aenschijn uws aengename beelt
Bemint zijn van die geen wiens herte dat het steelt.
Princes u schoonste schoon nootsaeckt hier mijne smerte,
Ha Iudith! u ghegluur dringht door tot in mijn herte:
Mijn siel die is ghequetst, mijn leven loopt ghevaer,
Ghy sijt mijn Medecijn waer aen ick mijn verklaer:
Achilles ys're Speer kon maer alleen ghenesen
Die daer van was ghewont, mijn smert is oock gh延resen
Uyt u vermaerde deughd: u beelt is in mijn gheest,
Goddinne die mijn quetst 't is reen ghy my gheneest.

TWEEDE BEDRYF.

Abdis.

At is des Wereldts pracht en waerde,
Wat glory heeft den mensch op aerde
Die hem betrout op staet en goet?
Voorwaer 't sijn niet als donck're dampen,

Sy brenghen ons tot alle rampen
En 't geen de siel veel schade doet.
De schoonste bloemen van de velden,
Sy staen veeltijdts als kloecke Helden,
Maer als haer wint of hagel pranght
Soo worden sy ter neer ghesmeten,
Dat lieflijck stont wort haest vergeten,
En 't bloemtjes fleur om lage hanght.
Den mensch die hier is hoogh verheven
En stelt sijn troost in tijdtlijck leven,
Wort haest berooft van sijn gheluck:
Een oogenblick somwijl gheleden,
Soo komt de doot 't lichaem bekleeden
En dickwils raeckt, door weeld, in druck.
De deught die niemand gaet verlaten
Die soeckt noch lust noch hooge staten,
Maer treed haer schatten met de voet.
Sy schept haer vreughd in 's Hemels saecken,
Geen pracht hoe groot kan haer vermaecken,
Sy tracht alleen naer d'arremoet.
O heyligh armoedt vol van rusten,
Die niet en wenscht naer boose lusten
Noch haeckt naer 's werelds leckerny,
Men moet u deughd ghestadigh roemen,
U lof kan gene tonghe noemen
Ghy sijt van alle staetsucht vry.
Den rijcken vreck noyt te versaden,
En had meed'lijden noch ghenaden
Met d'armen Laz'rus laf en lam,
Dies heeft tot straf van sijne sonden
Een vyer, dat eeuwigh brand, ghevonden;
Daer d'ander voort by Abram quam.
Geen mensch ter wereldt oyt versinde
De rust d' in d'armoed is te vinden,
d'Armoede is een vasten staet
Wanneermen daer oprecht gaet hand'len,

En

En naer Godts paden stadigh wand'len,
Sy komt hier naer ons veel te baet.

Poortres. Abdis.

Poor. MEvrou aen 't Clooster staen een goet deel Edellieden,
Sy spraecken garen u. *Abd.* Wel wat wil dit bedieden,
Wat of het wesen mach 't geen dat dees herwaerts jaeght,
Wat 's Suster haer begeer? Hebt ghy 't haer niet ghevraeght?
Poor. Mevrouw haer segghen is sy sijn uyt vreemde hoecken
Ghesonden om alhier het Clooster te besoecken,
Dits 't gene dat ick weet, d'een seyt is een Ghesant
Van Prince Bretisla, uyt het Boheemsche landt.
Abd. Helaes mijn hert dat schrickt, ick ben met anghst beladen.
Poor. Abdisse waerom doch? *Abd.* Vermidts ick niet ken raden
Wat oorsaeck d'Edellien doch herwaerts heeft ghebracht,
En dat uyt vreemt ghewest, voorwaer ick 't noyt en dacht:
Sou hier oock wel bedrogh of eenigh list in legghen,
Wat 's Suster u ghevoel? *Poor.* Mevrouw wat sal ick segghen,
Dat ick sulcx niet gheloof, maer nae mijn best vermoen
Soo schijnt het dat sy hier een Bevaerd komen doen:
Ay stelt u hert gherust, laet dees ghedachten varen,
Ick hoop de goede Godt sal ons voor ramp bewaren.
Abd. Wel laet ons heenen gaen en vragen 't recht bescheyt,
Op dat sy moghen voort ter Kercke sijn gheleyt.

Eldimon.

GOdt lof ick ben gheraeckt in 't Clooster by de Nonnen,
Die nu ghelooven vast hoe dat ick ben versonnen
Van mijnen Prins en Heer, die voor sijn lesten slagh
Korts met den Pool ghedaen, gingh maecken dit verdragh:
Indien den goeden Godt ghelieftden te ghehengen
Dat hy verwinner mocht de Vrede met hem brengen,
Souw tot een danckbaerheyt voorts naer dit Clooster heen
Gaen trecken, om voor Godt te storten sijn ghebeen:
En nu de Zege is aen sijnen kant ghebleven,
Heeft hy my ordere van hier te gaen ghegeven,

Op dat hy komen mach als t'alles is bereyt,
Maer weynigh wert ghedocht op wat een moer dit leyt.
Dit is het geen ick heb de Nonnen wijs gaen maecken:
Maer, hoe bestel ick best nu voorder mijne saecken,
Waer vind ick de Princes? hoe koom ick doch by haer?
Op dat ick naer mijn plicht de rechte grond verklaer.
'k Mach eerst ter Kercke gaen en wesen op mijn hoede,
Soo koom ick niet by d'een of d'aêr in quaet vermoede.

Iudith.

DE schrickingh mijnes geest die steeds dit herte quelt,
Door eenen naren droom, waer van ick ben ontstelt,
Die doet van ancxste noch mijn teere leedjes beven:
Ach! als ick 't wel bedenck, 'k kon naulijcx asem geven
Soo seer was ick benaut, in 't gene dat ick sach
Verleden desen nacht, want soo ick neder lach,
My gevende tot rust met d'ooghen toe-geloocken
Docht my een mensch verscheen, die my heeft aengesproken:
O edel Keysers Kint, is dit de plaets uws rust?
Is dit het weeldrigh Hof waer in ghy schept u lust.
Mevrouw, ay wilt u hooft (sprack hy) doch eens op-beuren,
Ick kome niet om hier u Hoogheyt te versteuren;
Aenhoort maer bid ick doch mijn klagen en gheween,
Siet dese tranen aen, ghemenght met bitt're reen,
Aenmerckt, hoe ick verslijt mijn levens soete daghen
Met quijnen en ghetreur door liefdens sware plaghen,
U schoonheyt oorsaeck is alleen van mijne quel,
Waerom ick 't leven oock hier in perijckel stel.
Mids reyckt hy naer mijn hand, en ick uyt mededogen
Ben met hem inder haest naer sijn ghebiedt ghetogen.
Dits 't gene my in 't slaep soo 't scheen is gh'openbaert,
Dits 't gene dat mijn siel op 't droevighst heeft beswaert,
Dit is 't, dit is 't alleen 't welck mijn ghemoed doet treuren,
En door gedachts ghewoel, noch staegh dit herte scheuren.
Helaes! bedroefde Maeght, sou wel dees vreemde droom
Een voorspoock sijn van min, waer voor ick yslijck schroom?

Sou dit de komste wel des Ambassade wesen?
En dat dees Bevaert is alleen uyt min gheresen.
Ay my! hoe trilt mijn hert! wat leef ick in een druck,
Ach Iudith! ach ick vrees voor schielijck ongeluck!
Ick mach by dit gheboomt my gaen wat neder voegen,
En sien of ick door slaep mijn geest wat ken ghenoegen.

Cupido.

MYn Pijl heeft soo ghetreft het hert van Bretisla,
Dat hy ghestadigh bid mijn Godheyt om ghena:
Het vuur dat is in top, de brand sijn siel doet teeren,
Mijn hulp en is voor hem niet langer te ontbeeren,
'k Heb meêly' met sijn quel, my deert sijn droeve klacht,
Die hy uytstorten gaet soo wel by daegh als nacht:
'k Moet sien dan, of ick 't wit, 't geen ick heb voorgenomen,
Ken raecken, om alsoo sijn sterven voor te komen.
Hièr in dit Clooster woont een Maeght, een Godlijck beelt,
Die van der Vorsten Saet oock wett'lijck is gheteelt:
Judith wort sy ghenoemt, dees moet ick door mijn veeren
Eens toetsen naer mijn lust, of sy ken 't minne leeren,
Haer ys bevrosen borst, die wert van mijn versmeet,
Dat die van liefde blaeckt en sy als vuur soo heet:
Maer siet hier sit s' en slaept, mijn dagen noyt bequamer
Om haer een tocht te doen, noch niet veel aengenamer.
Geen mensch soo kloeck, soo trots, soo moedigh is ghestelt,
Die mijne Koocker, Boogh, of macht niet neder velt:
Ick maeck my dan ghereet, en ga mijn Boge spannen,
Om haer terwijl sy slaept met dees schicht aen te rannen.
Dat heeft sy alle wech: nu is versaet mijn lust,
En Judith blijft ghewont tot liefde sy ghebluft.

Iud. Ay my! wat slaep is dit? wat ongestuyme baren
Komen mijn droeve siel op nieu met ramp beswaren?
Wat preutelt in mijn borst? wat maeckt mijn breyn beroert?
Wat onverwacht rumoer mijn sinnen weer vervoert?
Mijn hairen staen te bergh, mijn bloed by een gaet kruypen,
Om soo met haestigheyt dit bange hert t'ontsluypen.

Ach Judith! ach wat raed! wat maeckt u soo bedeest,
Dat ghy u leven noyt soo zijt ontstelt gheweest?
Soud 't wel een fantasy van waren of van spoocken
Of Nachtemerry sijn? die my van anghst doet roocken:
Ay my wat voel ick hier? Ha Hemel het is min
't Geen ick in mijne borst soo diep gheprickelt vin.
O pijl! O wreede schicht, hoe sijt g'in my ghekomen,
'k Verfoey mijn sachte slaep, dien ick hier heb ghenomen;
Baldadighen tyran, wie heeft u hier ghestelt?
Op dat g'in dese borst sou storten ú gheweldt.
Ach reuckeloose Maeght! ach ongeluckigh' ooghen
Die uyt de lust uws slaeps dit bitter hebt ghesoogen:
O slaep, maer haest ontwaeckt, ô rust, ô korte stond
Waer in den minne-Godt my deerlijck heeft ghewond.
O Hemel laet ghy nu de boosheyt dan ghedogen
Dat desen boef my komt sijn gayligheyt vertogen:
Is 't uwe Godtheyds wil dat hy my dus verrast,
En in mijn stille slaep mijn suyvre hert aentast?
Ghy weet ick heb ghesocht noch uur noch tijdt om rusten,
Waer door ick schielijck mocht vervallen in mins lusten:
Ghy weet hoe mijn ghemoet ghetracht heeft nae de deughd,
Hoe ick de leedigheyt ghehaet heb van mijn jeughd:
Ghy weet dat 't hert altijdt de eerbaerheyt nae spoorden,
En dat onkuyssche min my nimmermeer bekoorden:
Ghy weet het altemael, ghy weet mijn goet en quaet,
Ghy weet ick gayle lust op 't bitterlijckste haet.
Kon dan u Mogentheyt dees schelm sijn Boogh niet dwingen
Eer dat hy door sijn Pijl mijn hertje quam indringhen!
Helaes bedroefde siel! wat sal ick nu bestaen!
Hoe sal 't ontsteecke vyer in mijne borst vergaen?
Wat inval krijgh ick daer! wat schiet'er in mijn sinnen?
Hoe! kan men lieven yet 't geen men niet wil beminnen?
Wel Judith sijdy slecht: maeckt u dees grillen quijt,
Eer ghy de Lent uws jeughd met groote droefheyt slijt,
Band min uyt u ghedacht, laet macht u niet ontbreecken,
En soo hy weder komt wilt u aen hem dan wreecken.

Ha Iudith 't is nu tijdt, ghy toont een kloecke daet!
Ha Iudith 't is nu tijdt, ghy reden niet verlaet!
Bewijst een Helden stuck, aenmerckt hoe ghy ghebooren
Sijt uyt der Vorsten bloed, laet Venus niet bekooren
Een reyn oprecht ghemoed, een Maeghdelijcke borst,
Wiens herte maer alleen naer 's Hemels lusten dorst.
Maer sacht! wat hoor ick daer? wien sie ick ginder komen?
't Schijnt een die sijne gangh heeft herwaerts aengenomen;
Besadight u Princes, en toont in 't minste niet
Dat yemant uyt u speurt van 't geen hier is ghe schiet.

Eldimon. Iudith.

Eld. EN is dat Judith niet de schoonste aller Vrouwen?
Wiens flickerent gesicht men naulijcx kan aenschouwen;
Voorwaer sy is het selfs! ha Hemel wat gheluck!
Eldimon treed nu toe en wilt een trouwe stuck
In dees ontmoetingh gaen u Prins en Heer bewijsen,
Want ghy door dese dienst in staet en eer kunt rijsen:
Dit gaet dan nae haer toe. Princesse met ootmoet
Koom ick u bieden aen mijn langh-ghewenste groet,
Verschoont mijn stoutigheyt, en 't geen ick hier verbeure,
Vermidts my grootlijcx vreest ick u Ghenade steure.
'k Heb menighmael ghehoort 't lof uws welspreeckentheyt,
Van u vermaerde deughd, en dappr' aensienlijckheyt,
Waer door ick heb altijdt ghehadt een graegh verlangen
Om eens, de eer Princes, van u te sien t'ontfanghen,
Het welck my nu ter tijdt by toeval wert vertoont,
Dies bid' ick dan noch eens dees faute sy verschoont.
Iud. Seer garen eedle Heer, ick souw beleestheyts wetten
Soo ick hier weyg'righ viel, gantsch breecken of besmetten,
In dees u heusche groet, en wat belanght mijn staet
By dees ghelegentheyt u bysijn noch toelaet.
Eld. Mevrouw ick acht mijn luck nu van soo grooten waerde
Dat ick geen meerder wensch te hebben op dees aerde.
Iud. d'Inbeeldingh soo men seyt veroorsaeckt veeltijds vreughd.
Eld. Om dat ick hier aenschouw de schoonheyt selfs, en deughd.

Iud. Mijn

Iud. Mijn Heer gelooven moet ick garen ben ghepresen,
En dat sijn bysijn mocht my hier door liever wesen:
Waer in hy grootlijcx dwaelt, dan 't is des Hooflinghs aert,
't Geen uwe heusheyt hier in my te sijn verklaert.
Eld. Mevrouw 't is u verdienst die my van u doet spreecken,
U waerde waerdigheen doen my dees lof uyt-breecken.
Maer waerom doch Princes acht ghy mijn reen soo quaet?
Iud. Om dat de roem te seer naer pluymstrijckrye gaet.
Eld. Mevrouw geen lof soo groot of ghy sijt die wel waerdigh.
Iud. Mijn Heer betoont hy is in 't spreecken kloeck en vaerdigh,
Dan dese reden staeckt. *Eld.* Hoe staet Mevrouw 't gheplant
En 't Clooster huys al aen? *Iud* Vermaecklijck aen dees kant
Wy leven: 't rustigh hert, heel en gansch ombekommert
Van staetsucht, is van eer en trotsheyt ombelommert.
Eld. De eensaemheyt Princes verdriet den mensche wel.
Iud. Het wereldsche ghewoel aenbrenght veel meerder quel,
Dus geen bequamer plaets ter wereldt men versinde
Als dees, voor die sijn rust in Gode soeckt te vinden.
Eld. 't Is waer, maer te gheringh naer u waerdy Mevrouw.
Iud. Mijn Heer met dese plaets ick my te vreden houw.
Eld. Te moeyelijck voor ü. *Iud.* Dat ken ick niet bevinden.
Eld. Soo hoor ick sult ghy u aen 't Clooster gaen verbinden.
Iud. Och ja. *Eld.* Siet wat ghy doet, het is een sware last,
En die niet lichtelijck een teere Maget past.
Ghy draeght u swackheyt mee, waer ghy u gaet begeven,
't Is swaerlijck voor een mensch in arremoed te leven,
Veel meer voor een Princes. *Iud.* Hoe moeyelijck het gaet,
Soo neem ick nochtans aen het geestelijck ghewaet.
Eld. 't Is veel Mevrouw gheseyt, dan 'k vrees het sal u varen.
Iud. Het geen ick willigh doe, kan my niet eens beswaren.
Eld. Hoe kan het willigh sijn dat half uyt dwangh gheschiet?
Iud. Ick neemt ghewilligh aen, 't geen dat mijn Oom ghebiet.
Eld. Het Clooster leven kan geen Keysers bloed vermaecken.
Iud. Wie namaels 't soet begeert der Hemelen te smaecken
Wat bitters hier aenvaert. *Eld.* Godt eyscht geen strengigheyt
Van leven, of dat men te reuckeloos sich leyt

Aen

Aen laſten veel te ſwaer om voor een Vrouw te draghen.
Iud. Men neemt in ſwaere laſt oock wel een goet behaghen,
En ick hou my mijn Heer met deſe plaets vernoeght.
Eld. Met dees beſlooten Cluys? *Iud.* Om dat het God ſo voeght.
Eld. Hier aen en kunt ghy niet der Goden wil bemercken.
Iud. Door ſulcke middelen beſtiert Godt wel ſijn wercken.
Eld. Indien den Hemel noch het leven had gheſpaert
Van u Heer Vader Ot, ghy niet ſoo lichtlijck waert
Ghebrocht tot deſe Cluys, met quellingh veel beladen.
Iud. Het ſchijnt ghy Heere tracht my 't Clooſter af te raden,
Voorwaer 'k en wete niet waer op dees reden leyt,
Veel minder vind ick my, te hebben yet gheſeyt
't Geen dat u Heer aldus tot ſpreecken mocht beweghen.
't Is waer indien de doot met ſijnen ſcherpen deghen
Niet ſchielijck had gheraeckt het hert van Vader Ot,
Dien Keyſer ſoo vermaert, miſſchien dan my dit lot
Sou niet ſijn opgeleyt, en dat ick onder d'Heeren
Van mijne ſtaet ghelijck, ſou naer mijn plicht verkeeren.
Maer nu mijn Vrienden al dit hebben ſoo bedocht,
En ick door hun beſtier in 't Clooſter ben ghebrocht,
Soo bid ick d'Hemel aen hy my ſijn hulpe geve,
Om hier tot ſijnder eer Godtvruchtelijck te leven.
Eld. Nochtans het beter waer ghy 't Clooſter heel verliet,
En dat ghy naer u goet, en ſtaet, en waerde ſiet.
Men dient Godt alſoo wel in Prins en Heere hoven,
Als in een kleyne Cel, of hoecxken ſeer verſchoven:
Vaeck in een machtigh Vorſt vintmen een goet ghemoet,
De plaets den menſche noyt de heyligheyt aen doet.
Ghelijck het ſelfden is aen Keyſers veel ghebleecken,
Die in Godvruchtigheyt oock hebben uyt-gheſteecken;
Ten is Gods wille niet ghy ſijt in eenigheyt,
Maer dat ghy leeft by 't volck in ſijn gherechtigheyt,
En dat ghy neemt een man, naer uwen welbehaghen
Met wien ghy naer Gods wet mooght leven al u daghen.
Iud. 'k Verwonder my mijn Heer dat ghy dus grof aengaet,
En aen een ſwacke Maeght, durft voorſlaen ſulcken praet.

Indien Mevrouwe Nicht dees uwe reden hoorden
'k Weet ſy beſtraffen ſouw al u vermeet'le woorden.
Eld. Princes u Hoogheyt duyt mijn ſpreecken doch ten goet.
Iud. Ick ken niet dencken Heer tot wat beſluyt ghy 't doet,
Dit's uyt u ſelven niet, wat wilt ghy hier mee ſegghen,
Of gaf u yemant laſt om my ſulcx voor te legghen?
Maeckt u propooſten kort, en ſoo ghy Heer yet weet
't Geen ghy niet uyten durft, hout voor my niet ſecreet.
Eld. Mevrouw indien ick mocht my hier verſeeckert houwen
Voor eenigh ongeval, en dat ick oock 't betrouwen
Princeſſe hebben dorſt, van u ghenegentheyt,
'k Verklaerden u een ſaeck, waer in ghelegen leyt
U welvaert en gheluck. *Iud.* Heer ſoo u reden ſtrecken
Alleen tot eer en deughd, mooght ghy die vry ontdecken,
Voorts ſal ick wel d'Abdis met mijne reên, ſoo ſoet,
Voorkomen, datter ſy op u geen quaet vermoet.
Eld. Doorluchtighſte Princes vermaert met loflijckheden,
Waer in ghemetſelt leyt 't verſtant en brave reden:
O pronck van de natuur! O aller Maeghden-kroon,
Wat danckbaerheyt ick u voor deſe gunſt betoon.
Mevrouw nae dien ick dan in 't Clooſter ben gheſonden
Alleen om u Princes mijn bootſchap te verkonden,
Soo weet hoe dat de faem van u volmaeckte deughd,
Uw eerbaerlijck ghelaet, d'uytmuntingh uwes jeughd,
Mijns Heere ſinnen heeft tot liefde ſoo ghedreven
Dat hy niet anders wenſcht als in u dienſt te leven.
Het was u Iudiths naem die hy kreegh in 't ghedacht,
't Was uwe Achtbaerheyt die hem tot min eerſt bracht:
Princes het edel bloet waer uyt ghy ſijt gheſprooten,
Doet ſijne vyer'ge liefd noch meer en meer vergrooten.
Slaet, bid' ick, dan niet af, die, die u gunſt aenbidt,
Wiens hert en ſiel ghy hebt alleen in u beſit.
't Is geen gheringh perſoon met wien g'u ſoud' verſellen,
Maer 't is een die u ſoeckt in d'hooghſte ſtaet te ſtellen:
't Is een Boheemſchen Prins, ô groot vermogen Vrouw,
Die door ſijn Onderſaet komt bieden u ſijn trouw.

't Is Bretiſlaus ſelfs, wiens waerde waerdigheden
Gheſtadigh brallen gaen door alle Duytſche Steden.
't Is Bretiſlaus ſelfs, wiens onvertſaeght ghemoet
Soo meenigh trotſen Helt de ſchrick bevangen doet.
't Is Bretiſlaus ſelfs die nimmer koſte wijcken,
Maer die den Pool ſoo vaeck ſijn krachten heeft doen blijcken.
't Is Prince Bretiſla, wiens goude lof de faem
Roemruchtigh blaſen gaet, 't is d'eenighſt Erfgenaem
Van 't machtigh Beemſche Rijck: 't Is hy die door het derven
Van u weer-liefd, helaes! moet duyſent dooden ſterven.
Princes nae dien u dan den Hemel gunſtigh is,
En u een Prins verleent wiens kloeckheyt Prinſlijck is:
Een Prins wiens out gheſlacht en eelheyt van ghemoede
Niemant ter wereldt wijckt in treflijckheyt van bloede:
Een Prins die waerdigh is te heerſchen 't Duytſche Rijck,
En die alleen maer tracht naer ſulcken houwelijck,
Ghelijck ghy ſijt gheteelt uyt Keyſers bloed van Romen
En oude Koningen van Saxen voort-ghekomen.
Hoe kan ſoo jonghen bloem de wereldt ſijn ſoo wars,
Dat ſy haer ſluyten laet in een ſoo naren pars.
Hoe kan ſoo lieven beeldt, wiens aengename ſtralen,
In yeders herte doen een liefdens vonckjen dalen,
Soo naeuw ghekluyſtert ſijn, ghy doet natuur te kort,
Mevrouw, ſoo ghy u ſelfs niet tot 't vertreck en port.
Beraet, beraet u dan, ô peerel wiens ghelijcke
In ſchoonheyt niet en is in alle Koninckrijcken,
Geeft aen mijn reên ghehoor, verlicht 't benaude hert,
't Geen door u leeft in brant en bitterlijcke ſmert:
Aenvaert hem voor u man, laet die geen, die verkooren
Is tot een Vorſt van 't Rijck, door u niet gaen verlooren.
Iud. Ach Hemel wat is dit? wat heerſcht in my? helaes!
Ick voel mijn ſinnen gaen van d'een op d'ander plaets:
Mijn hert dat is gheraeckt, hier eyſcht een kloeck beraden,
Want naer een haeſt beſluyt, volght dickwils groote ſchade,
En meeſt in deſe ſaeck: 't is beſt ick wat vertreck
Eer ick door loſſigheyt mijn minne hier ontdeck.

Mijn Heer 't is tijdt ick ga wilt my hier van verschoonen,
Maer morghen naer den Noen kent ghy u weer vertoonen,
Om hooren d'antwoort dan van 't geen hier is ghesëyt:
En d'Hemel stuur in my een goet en kloeck beleyt.
Eld. Helaes soo haest van hier! en sonder eenigh teecken
Van troost, of wederliefd; of medely te spreecken.
Ha Iudith! ha ghy toont dat uwe boesem is
Afkeerelijck van hem, die ghy wel weet ghewis
Dat om u hulp en troost, op 't hooghste is verleghen,
Hoe kan soo lieven Maeght tot wreedheyt sijn ghenegen?
Hoe kan soo waerden Vrouw gansch geven geen ghehoor,
Aen een die sijne siel veel eer als u verloor,
Aen een die leyt gheboeyt met liefdens stercke banden,
Aen een wiens leven staet alleen in uwe handen.
Wat raed Eldimon doch? mijn hoop die schijnt ten ent,
Waerom? vermids sy niet vrouw Venus jongen kent.
De min die heeft geen plaets in 't herte van Mevrouwe,
Haer borst moet sijn verkleumt, nae dat ick vast betrouwe.
Nochtans soo schiet my daer yet sonders in mijn sin,
Waer door ick voor mijn Prins noch eenigh voordeel vin.
Waerom heeft sy begeert dat ick haer sou verklaren
De rechte gront mijns komst, en wat mijn bootschap ware?
Waeromme heeft sy my beleefd'lijck aengehoort
En duydelijck verstaen mijn reen van woort tot woort?
Waeromme daeght sy my op morgen weer te komen?
Indien sy geene vonck van liefd heeft in-genomen;
Voorwaer ten kan niet sijn, 'k loof vastlijck dat het wicht
Haer herte heeft gheraeckt met sijn vergifte schicht:
En dat sy by haer selfs mijn segghen gaet bedencken,
Of dit haer eer, of bloed, of staten oock ken krencken:
Dit 's d'oorsaeck haers vertreck, nu merck ick eerst het stuck,
Nu vind ick meerder vreughd als wel te vooren druck.
Ick mach dan naer de Stadt mijn gangen gaen bereyden,
En naer een goedt uytkomst van mijne reys verbeyden.

Iu-

DE reden die my ſtracx den Ambaſſaet voorleyde,
Deed my wel haeſtelijck van ſijn gheſelſchap ſcheyden:
Waerom? vermids ick ſagh, dat den Boheemſchen Vorſt
Door echtelijcke liefd, beſtormen quam mijn borſt.
Dit 's d'oorſaeck dat ick moſt ſijn byſijn gaen verſaecken,
Dit heeft dit edel hert naer d'eenigheyt doen haecken,
Om met aendachtigheyt het Princelijck verſoeck
Hier 't overweghen wel, en of de Nonne-doeck
Mijn achtbaerlijcke naem en bloed wel ſouw ghelijcken,
Die, (alſoo haeſt de doot die niemant kan ontwijcken,
Mijn Vader had ghèbaent den wegh nae d'eeuwigheyt)
Ben uyt bevel mijns Ooms, naer 't Clooſter toe-geleyt.
Maer waerom dwinght de wet, ons wille t'onder-buyghen
Aen ſulcke, die niet als hun eyghen welvaert ſuyghen,
Uyt anderen haer goet, ghelijckmen 't klaerlijck ſiet
Aen Keyſer Hendrick ſelfs, die my tot 't Klooſter ried:
Hoe veele komt helaes ſijn vooghdy my te bate,
Nu ick mijn Hof, en goet, en ſtaten moet verlaten!
Sijn wil is dat ick ſal het wereltlijck habijt
Afleggen, en aendoen het Nonnen-kleed met vlijt.
't Is waer dat door dees ſtaet ons middel wort ghegeven,
Om buyten alle ſorgh Godtvruchtelijck te leven;
Maer g'lijckmen 't daer voor houdt het een goe middel is,
Soo volght dan hier uyt niet dat elck het noodighſt is;
Godtvruchtigheyt die wort by die ſoo wel bevonden,
Wiens hoofden ſijn ghekroont, als wel die hun verbonden
Aen 't Clooſterlijck ghewaed, de Kappe ſoomen ſeyt
En maeckt den heyligh niet, maer die een leven leyt
In 't welck den Heere ſchept een goet en wel behaghen,
Een yeder draeght ſijn pack, hem opgeleyt te draghen.
En waerom ſouw ick dan gaen hebben een af-keer
Van d'Echt, nadien ſy ſtaet, in liefd, in deught, in eer:
Waerom ſal ick de ſchicht der minne-Godt ontvlieden?
Nu Bretiſlaus komt my ſijne trouw aenbieden.
Waer toeft ghy Iudith na? hoe? houd ghy dan voor quaet
Dat u een Prins bemint, d'Ophouder van u ſtaet?

Een Prins, die ſoo wanneer hy niet en kan verwerven
U gunſt en wederliefd, van droefheyt haeſt ſal ſterven.
Ghedenckt dit Iudith wel, aenmerckt eens wat ghy doet,
Ghedenckt aen ſijne deughd, ghedenckt aen 't edel bloet,
Ghedenckt dat ghy nu kunt het geen ghy noyt en konde,
Ghedenckt dees tijdt verſuymt wert ſelden weer ghevonden.
Wel aen Iudith, wel aen, beſluyt hier nu alleen
Wat antwoort dat ghy geeft op den Geſant ſijn reen.
Wat ſtrijdt bevanght mijn borſt? Waer loopen mijne ſinnen?

Helaes! ick voel ghy doet
Cupido, dat ick moet
Hem (die my lieſt) weer minnen.
't Is Bretiſlaus Prins,
Wiens liefde, ick geenſins
Verwerpe, of verſmade,
Sijn deughd ick hooger acht
Als al de Roomſche macht,
En ſoo veel wijſe Raden.
Want ſiet de liefd my treckt,
En naer het byſijn weckt
Der Helden uyt-ghelеſen,
Ick plaets hier in mijn hert,
Door onghewoone ſmert,
Het Princelijcke weſen.
Maer ach! het is te laet,
'k En weet my geenen raet
Om hier van daen te raecken:
Schoon ick het eenſaem huys
Van dees beſlooten Kluys
Vrywillighlijck verſaecke.
O Iudith, wat verdriet!
Ghy ſijt u ſelven niet,
Noch ken d'Echt niet aenvaerden,
Dan met perijckel groot
Van hem, waer ghy u ſchoot
Soo ſuyver voor bewaerde.

Ha

Ha Minne-Godt! Ha wicht!
Die door u ſcharpe ſchicht
Mijn hert in liefd doet blaecken,
Al ſchijnt ghy wonder ſoet,
U vreughd is niet als roet,
Noch ken my niet vermaecken.
Waerom? vermidts de borſt
Die naer mijn weerliefd dorſt
Niet bluſſen kan ſijn hetten;
En ick ghedrongen wert
Dit Maeghdelijcke hert
Tot geene min te ſetten.
Dan overbrave Helt,
Wiens deughd my heeft ontſtelt:
'k Wens dat ick kon verblijen,
Door mijne kuyſche trouw,
U ſuchten, en u rouw,
En al u ſmertigh lijen.

Bretiſlaus.

DE paſſi waer mijn ſiel gheſtaegh is mee beladen
Doet my mijn eygen moet en kloeckheyt ſelfs verſmaden,
'k Weet langer geenen raet, de min my heel ondeckt
En al mijn aenſicht door met droefheyt overtreckt.
Nochtans ſoo dien ick wel mijn ſelven te bedwinghen
Door dien mijn Vader niet moet weten van dees dinghen:
Want ſoo hy hier maer van in 't minſt quam te verſtaen
Soo waer 't verſoeck onnut, en met my heel ghedaen,
Ia 'k ſou vervallen haeſt in 's Konincks ongenade,
En al Eldimons reys ſou ſtrecken hem tot ſchade.
Dus ick mijn ramp alleen en heymelicke draegh,
Noch geen vertrooſtingh krijgh terwijl ick 't niet veel klaegh,
Ha Iudith! of 't gheluck ſoo hoogh my wou doen rijſen,
Dat ick mijn trouwe liefd Princes u mocht bewijſen:
Wat blijdtſchap waer ſoo groot, geen vreughde van der aerd
En mocht met mijn gheluck en heyl ſijn g'evenaert,

Ick

Ick sou tot 't Firmament des Hemels u verheffen,
En mijne liefd sou alle liefde overtreffen:
Maer laes! als ick ghedenck hoe ghy ghebonden sijt,
En dat de Keyser selfs u welvaert oock benijd;
Soo schijn ick in een Zee van bitterheen te swemmen!
Daer mijn verliefd ghemoet, onmoog'lijck is te temmen:
Want alsoo langh Princes ick uwe schoonheyt mis,
Gheen vreughd, geen lust voor mijn in 't hert te vinden is.
Daer komt mijn Edeldom op wien ick vast betrouwe,
En die 't gheheym van mijn by haer verburghen houwen.

Clorimont, Ascanius, Vitellinus, Bretislaus.

Clo. U Hoogheyt in ghequel? *Bre.* Ghequel en dat met reen,
Mids ick niet klaghen durf dan als ick ben alleen. (ven.
Vit. Wats d'oorsaeck van u klacht? *Bre.* Die my haest sal doen ster-
Asc. Wat is 't? *Bre.* Dat ick niet kan de wederliefd verwerven
Van Iudith de Princes. *Vit.* Heeft u Ghenaed bescheyt?
Bre. Och neen, maer mijne sorgh het herte sulcx voorleyt.
Vit. De sorgh en kan den mensch toekomend niet aenseggen.
Bre. Men siet gebeuren vaeck 't geen sorgh ons voor gaet leggen.
Clo. De vrees en voeght geen Prins van onverwinbre macht.
Bre. Om Iudith ick alleen uytstort dees bitt're klacht.
Clo. Het klaghen helpt u niet, noch ken u niet ghenoegen,
Een Princelijck ghemoed hoort sich na tijd te voeghen.
Bre. De quellingh dien ick ly mijn kracht te boven gaet.
Clo. 't Geen noodigh wort vereyscht, dat is de tijd en raed.
Bre. De tijdt valt my te langh nu 't herte is ghekluystert.
Clo. Om dat u Hoogheyt niet na redens teugel luystert.
Bre. Wat teugel is voor liefd en minne doch gheset?
Clo. Datmen haer niet in laet, voor men op d'uytkomst let.
Bre. Wie temt de passi doch en vier'ghe liefdens hette?
Clo. Het edele verstant en redens stercke wetten.
Bre. 't Verstant en reden ons ghebieden datmen mint.
Clo. Maer niet dat in ons heerscht de lust of yver blind.
Bre. De lust die moeter sijn sal liefde in ons komen.
Clo. De reden, moet de lust, en liefde t'saem betoomen.

Bre. Mijn

Bre. Mijn liefde is te groot, en reden al verwint.
Clo. Ghedenckt de ſpreuck ons leert, verſint eer ghy begint.
Dus ſonder wederliefd wilt u met min niet breecken.
Bre. Ay laet my doch, of wilt van mins afſtant niet ſpreecken.
Aſc. Mijn Heer dat droefheyt doch u herte niet ontmant.
Bre. 't Verlangen naer mijn Lief berooft my het verſtant.
Aſc. U Hoogheyt hoort hier in gheduldigh te vertoeven.
Bre. 't Vertoeven doet (helaes) de minnaers meer bedroeven.
Vit. Ghedultheyt is mijn Heer een wiſſe liefdens proef.
Bre. Voor die noch hoopen moet dien is 't verlanghen droef,
Want waer ick ga of ſta, ſteeds ſpeelt in mijn ghedachten
De liefde tot Mevrouw, verſelt met bitt're klachten,
En g'lijck de ſneeu op 't velt gantſch ſmelt door Phœbus ſchijn,
Soo is 't ick door de kracht des minne-vyers verdwijn.
Clo. Te heftigh ſijt ghy (Heer) in 't haecken naer mins luſten.
Bre. Om in ſoo ſchoonen Maeght haer arremen te ruſten.
Clo. Op 't dencken van dat ſoet, ſet droefheyt aen een ſy.
Bre. Daerom en ben ick niet van ſorgh en vreeſe vry.
Aſc. Ick bid u Prince wilt u ſelven wat vermaecken.
Bre. O Hemel, dat ick had waer graeghlijck ick naer haecke.
Clo. Wanneer ghy tijdt verbeyd ſal mins luſt wel gheſchien.
Bre. Dan ſal den blijſten dagh u Bretiſlaus ſien.

DERDE BEDRYF.

Iudith.

HElaes! waerom ſoo brenght de min ons tot verdrieten,
Als men haer ſoet genot door d'Echt niet kan genieten?
Waerom ben ick in ſtaet en pracht dus opgevoet?
Nu dat ick ſie verheert mijn genereus ghemoet.
Ach Princelijcke Maeght! 't is met u omghekomen,
Nu 't roer uws ſinlijckheyts niet mach ſijn aengenomen:
O ſtercke brand der min! waerom is 't dat ghy geeft
Geen hulp aen 't droeve hert? waerom is 't dat ghy leeft
In bitterlijck ghequel? waerom is 't dat g'u daghen
Dus vruchteloos verſlijt? ach! ach! wat ſware ſlaghen

Sijn dit voor een Princes, een hooghgebooren Vrouw,
Die hier dus is gheknelt met druck, met ſmert, en rouw.
Hoe ? ſal ick dan mijn lief mijn Prince niet verwerven,
Of ſal ick al mijn wenſch, mijn keur, en min doen ſterven ?
Neen Judith, neen, ick wil betoonen weer aen die
Mijn min, die my bemint, nu ick bequaemheyt ſie.
Ofſchoon de Keyſer wreet my hier houd als ghevangen,
'k Sal evenwel mijn hoop aen Bretiſlaus hanghen.
Maer ſacht, ay jonge Maeght ! ſijt ghy ſoo onbedacht
Dat ghy betrouwen durft op woorden kleyn van macht,
Verklaert door dees Geſant, een u gantſch onbekende ?
Helaes ! ick voel, ick moet, mijn raed is heel ten ende.
Wat wil ick veynſen my, wech ſchaemte, ſorgh en eer,
Waer door ick al mijn wenſch, mijn trooſt en vreughd ontbeer :
Ick pas op ſchand noch ſcha, op Vrienden of na-Neven,
Want ſonder het byſijn mijns liefs kan ick niet leven,
Hy moet mijn trooſter ſijn, verquicker van mijn jeughd,
Ick kieſe van twee quaên een loffelijcke deughd.
Daer is Mevrouwe Nicht, verſelt met d'Edel-heere :
Ha Gôôn ! de tijdt ghenaeckt ick uyte mijn begeeren,
't Is beſt ick wand'le voort, en tree wat aen een ſy,
Tot den Geſante komt om d'antwoort hier by my.

Eldimon. Abdis.

Eld. MEvrouw ick wilde wel, my d'eere mocht gheſchieden
Dat naer u wil en wenſch u Hoogheyt my ghebieden,
Dies overdenckt uw doch, terwijl ick deſe paên
Doorwandel vol vermaecks, en dicht beſlooten Laen,
Want morgen moet ick voort, door dien ick heb ontfanghen
Veel Brieven van mijn Prins, van ſwaer en groot belanghen.
Abd. Ick danck u voor u dienſt mijn Heer die ghy my biet,
Oock voeght het geenen Maeght, veel min ons Nonnen niet,
Te nemen gift of gaef van Princen of van Heeren,
Of een'ghe dienſtbaerheyt van hunliên te begeeren.
Ons ſtaet, mijn Heer, die ſtreckt alleen tot arremoet,
En niet tot het beſit van eer of tijdtlijck goet :

Wie nae volmaecktheyt tracht die moet het al verlaten,
Rijckdommen, Hoofſche pracht, en alle groote ſtaten:
Niet dat ick ſeggen wil dat by de Edellien
Rechtvaerdigheyt, noch deughd, noch liefden is te ſien,
Maer dat het Hof by-brenght veel woelingh en beſlommer,
Veel ſtrijd, en veel gheraes, veel ſorgh, en veel bekommer.
Eld. U Hoogheyt ſeyt ſeer wel, wie 't Keyſerlijcke Hof
En hare pracht verſaeckt, gaet veele onruſt of.
Gheluckigh is die geen die hem hier kan begeven,
Tot een eenſame plaets, en leyt een heyligh leven.
Abd. Gheluckigh is oock die die 't ſelfde verſtaet,
En die ten Hove ſich tot vroomheyt ſtellen gaet.
Eld. Een eerelijck ghemoet hoort ſich tot deughd te ſetten.
Abd. De ſtaetſucht doet den menſch de deugden heel beſmetten,
En daer die faute heerſcht, wort deughd niet veel gheacht.
Eld. Nochtans den menſch altijdt naer ſtaet en eere tracht.
Abd. Daerom ſoo wort de deughd in ons ſoo kleyn bevonden.
Eld. 'k Wenſch dat een yeder ſoo wat deughd is recht verſtonde.
Abd. En ofmen die verſtont en lijckwel hem niet ſtelt
Tot deughd en trouwigheyt, maer dat de nijd hem quelt.
Eld. Miſbruycken gaet hy dan 't geen Godt hem mede deelde.
Abd. De Hoven in 't ghemeen ſulcke miſ bruycken teelden.
Eld. Het is al waer Mevrouw, de lieden veeltijds ſijn
Goê vrienden voor het oogh, maer 't hert is vol fenijn.
Abd. Aen die beſpeurtmen 't meeſt die vaeck in 't Hof verkeeren.
Eld. Ghelijck ick hoop dat u d'ervarentheyt ſal leeren.
Abd. Ick kan dat niet verſtaen, wat is 't mijn Heer daer ſeyt?
Eld. Als dat 't gheſelſchap my te Regenſburgh verbeyt,
En dat de tijdt vereyſcht ick naer het Hof my ſpoede.
Dan waer mijn hert naer wenſcht ghy niet en ſult bevroeden.
Abd. Mijn Heer nadien ghy dan tot reyſen ſijt ghereet,
Soo bid ick dat ghy doch te groeten niet vergeet
Mijn Nicht voor u vertreck, en d'eedle Juffrouwen,
Die haer in deſe plaets vrywillighlijck onthouwen,
Van welcker veele ſijn uws Hoogheyts eel gheſlacht,
Ia van ſijn naeſte bloet in 't Beemſch Hof op-ghebracht.

 Eld. Me-

Eld. Mevrouw indien ghy my niet u goet-jonstigheden
Betoont had, 'k sou u selfs hier hebben om ghebeden;
Dus danck ick u Mevrouw, en 't is my hertlijck leet,
Dat ick de eer en dienst niet te vergelden weet.
Abd. U deught en zeedigheyt is dat wel dubbel waerdigh.
Eld. In danckbaerheyt Mevrouw sult ghy my vinden vaerdigh.
Abd. Met u verlof mijn Heer vertreck ick naer mijn Cel,
Dan naer een uur of twee, soo spreeck ick u noch wel.
Eld. Ha Hemel! wat gheluck quam my daer openbaren,
Wanneer d'Abdisse my haer jonste gingh verklaren,
En nooden opentlick my tot het soet gesicht
Soo van der Iuff'ren als de Princes haer Nicht.
Wel aen Eldimon dan; laet varen nu de vreese,
Waer mede u ghemoet belemmert pleegh te wesen:
Volvoert uws Heeren last, maeckt ghy haer soo voor preeckt,
Dat sy door liefds bestuur het woortjen ja uyt-spreeckt.

Eldimon. Iudith.

Eld. DIt is de rechte tijdt die Iudith my voorseyde,
Dit's de bestemde plaets waer ick haer souw verbeyden:
Dit's d'uur die Bretisla d'alder-geluckighst maeckt,
Dit's d'ure die van hem op 't hooghst kan sijn versaeckt.
Wat Iuffrouw komt daer gins soo sachjes aengetreden?
Na 't schijnt s'is in ghepeyns, of immers in ghebeden;
't Is Iudith naer ick sie, ick treed haer in 't ghemoet,
Geeft Hemel van haer min sy my verklaringh doet.
Princes nadien ick hier niet langer kan vertoeven,
Ter oorsaeck ick mijn Prins op 't hooghste sou bedroeven,
Die staegh naer mijn verlanght, en op geen leven denckt
Voor dat mijn wederkomst hem goede tijdingh brenght.
Soo is 't dat ick voor 't laetst my hier ter aerde buyge,
Om u mijn goede wil en diensten te betuyge:
U Hoogheyt laet niet toe ick naer Bohemen keer,
Voor ick sulck antwoort brengh aen d'eedle jongen Heer,
Ghelijck u stam betaemt, soo loffelijcke saecke,
Waer door 't ghemoed des Prins in stilt wat mach gheraecken.

Ontfanght Princesse doch de bitterlijcke klacht
Van dien, wiens hulpe staet alleen in uwe macht.
Ghedenckt uyt medely op d'oorspronck sijns vryagi,
Ghedenckt ghy d'oorsaeck sijt van alle sijn quellagi,
Ghedenckt die dwongh wel eer de stale koppen stout,
Is nu door u verheert, verwonnen, en vervrout.
Wilt dan ô eed'le Maeght, Vorstinne hoogh vermoghen,
U goedertieren aerd betoonen door medoghen,
Ghenoeght u waerde Vrouw, voldoet Naturaes plicht,
Verlicht hem die niet leeft als door u lief ghesicht.
Iud. Mijn Heer de droeve quel, en staet, waer in ghelegen
Is den Boheemschen Prins, sou my ten deel beweghen
Tot trouw en wederliefd, door dien sijn neygingh streckt
Tot d'Echt, en vromigheyt, waer deughd hem toe verweckt:
Maer nademael ick wert ghedwongen door de reden
De minne-schicht t'ontvlien, soo sijn u vyer'ghe beden
Vergeefs voor mijn ghestort, want (Heer) ghy weet ghewis
Dat die staet onder dwangh des Vooghds, sijn self niet is:
En g'lijck de plicht betaemt van Dochter aen haer Vader
Te luysteren na raed, welck eerst was mijn aenrader,
Dat ick mijn Vrienden al souw onderdanigh sijn,
En buyghen onder hun, ghelijck ick altoos mijn
Ghedragen heb voor haer: dies wilt my Heer verschoonen
Dat ick geen wederliefd u Prince kan betoonen,
Want of ick schoon verkoos, soo streckt mijn keur tot niet,
Door dien den Keyser my het sellefde verbiet.
Eld. Mevrouw ick bid u wilt dit rijper overweghen,
De staets verkiesingh is in Vooghden niet ghelegen:
't Verkiesen hanght aen u, voorwaer 't waer groot onrecht,
Indien men selfs niet koos de heyl'ghe Staet des Echt.
Iud. 't Is reden dat ick geef mijn Vrienden haer ghenoegen.
Eld. Maer niet om buyten d'Echt te leven, u te voeghen.
Iud. Men buyght hem naer de tijdt als 't aers niet wesen kan.
Eld. Wanneer 't de noot vereyscht soo dwinght de reden dan
Tot 't geen natuur ons port, om d'Echte te begeeren.
Iud. Om geene Echtens lust brengh ick my in oneere.

Eld. Ghy

Eld. Ghy siet u Eers verheffingh hier in voor de handt.
Iud. 't Perijckel is na by, maer vreughd noch veer van kant.
Eld. Ick bid Princesse wilt u selven niet beswaren.
Iud. Ick kan mijn nochtans niet van achterdocht bewaren.
Eld. Datmen voorsichtigh sy op 't hooghst ick noodigh acht.
Iud. Voor my, ick ben ghestelt onder mijn Vrienden macht.
Eld. Dat 's waer, maer is 't u wil ghy daer niet langh sult blijven.
Iud. Mijn Heer hoe doch? waer op kent ghy dees reden stijven?
Eld. Seer wel: indien Mevrouw maer mijn haer gunst toeseyt,
En trouws verseeckeringh, hoop ick door mijn beleyt
Sulcken ghewichten saeck in soo een schijn te houwen,
Dat niemant mercken sal 't geen van ons wert ghebrouwen:
En wat de Prins belanght, sal ick hier metter spoet
Doen komen, die alsdan (soo 't schijnt) sijn Bevaert doet.
Iud. Voorwaer mijn Heer ghy toont u kloeck en seer ervaren,
Het waer aen u besteet 't gheheym te openbaren.
Eld. Mevrouw soo 't u gheliest vergunt my dan de eer,
Dat ick u wederliefd verklaren mach mijn Heer.
Iud. Dat haestigheyt is quaet, ick dickwils heb ghelesen.
Eld. De slossigheyt wort oock by yder een mispresen.
Iud. Een saecke van ghewicht vereyscht een langh beraet.
Eld. Maer niet soo langh tot men de tijdt ontslippen laet.
Iud. In 't kiesen van een staet machmen niet haest besluyten.
Eld. Nae tijds ghelegentheyt moetmen sijn meeningh uyten.
Iud. Dat 's wel, maer dit vereyscht dubbel beradens tijdt.
Eld. Ten voeght oock niet ghy traegh in lucks verkiesingh sijt,
De Gôôn u gunstigh sijn, waer wilt ghy naer vertoeven?
Iud. Niet garen sou ick Heer mijn Vrienden gaen bedroeven.
Eld. Die geen die selfs benij'n u welvaert soo ghy siet.
Iud. Dat is 't dat mijn beswaert en meerdert mijn verdriet.
Eld. Ontlost u selven dan van 't moeylijck juck te draghen.
Iud. Waer door men seecker valt in d'Oorloghs sware plaghen.
Eld. Ick bid Princesse stelt 't ghevaer doch aen een sy.
Iud. Maer wat verseeckeringh van liefd doet ghy dan my?
Of is mijn luck en troost in woorden maer ghelegen?
Eld. In woorden niet Mevrouw, maer in Gods heyl'ge segen,

Door huwelijckse bandt, en vaste trouw mijns Prins,
Wiens liefde (my ghelooft) afwijcken sal geensins.

Iud. Sou ick my op u woort gaen in perijckel stellen,
En staegh mijn teer ghemoet met liefdens prick'len quellen?
Mijn Heer, ghy weten mooght: dat sijnd' een Keysers kint,
Ick niet betrouwen durf op woorden licht als wint.
Soo den Boheemschen Prins, u Heer my tracht te trouwen
'k Wens ick handteecken had, waer aen ick my mocht houwen,
Of eenigh ander blijck, waer van ick seecker ben,
Dat hy u als oprecht, en ick voor trouw u ken.

Eld. Mevrouw indien ghy my van eerst af u begeeren
Verklaert had: 't geen u rust en liefde mocht vermeeren:
'k Sou u soo vasten blijck gaen hebben voor-gestelt,
Ghelijck het woort des Prins ick heb in mijn ghewelt;
Die my alsulcken macht in handen heeft ghegeven,
Dat 't geen ick u beloof, mooght daer gherust in leven:
Ia soo onbreeckelijck, als of hy selver dat
Met eenen swaren eed aen Godt gheswooren hadt:
Om 't welck Princesse dan u Hoogheyt te betuyghen,
Ick my ootmoedelijck voor uwe voeten buyghe.
U heusheyt laet my toe, dat ick naer plicht en wins
Mach kussen uwe hand, in plaetse van mijn Prins.
Voorts daer sijn hert na wenscht, en 't geen ick meest verlange,
Is dat Mevrouw belieft dees gifte te ontfanghen:
Dees gift, dees schoon Karkant, dit heerelijck çieraet,
Dat niet soo veel in waerd als wel in liefd bestaet.
Dees gift waer op ghy u volkomen mooght betrouwen.
Dees gift waer aen ghy mooght van d'Echt u seecker houwen.
Ontfanght Princesse dan het geen ick u vereer,
Als een besegelingh des trouwheyts mijnes Heer:
Die alsoo langh men sal noch leven in hem vinden,
Nimmer afwijcken sal van u sijn wel-beminden.

Iud. Helaes wat gaet my aen! ick vind my heel beschaemt
In 't geen, waer naer ick haeck, en nochtans nie[illegible]aemt,
'k En weet niet wat van tween het best ick sal verkiesen,
Of mijne sinlijckheyt, of d'eere te verliesen.

Voldoen

Voldoen ick niet mijn min, soo sien ick my belaên
Met veele ramp en quel die qualijck is t'ontgaen:
Sal ick de eerbaerheyt oock aen een sijde setten?
En blussen desen brand en vyer'ghe liefdens hetten.
Ay my! 'k en weet geen raed, de liefde my verwint,
En maeckt voor alle sorgh en na-bedencken blindt.
Eld. Mevrouw wat swaerigheyt stelt ghy doch in dees saecke,
Ick bid Vorstinne wilt u vrees en kommer staecken:
Aenvaert maer dees Karkant, en sijt u lief ghetrouw,
Die u haest helpen sal uyt alle druck en rouw.
Iud. Wel aen mijn trouwe vriend, 'k ben hier mee dan te vreden,
En sal my voort gheheel ten dienst van hem besteden,
Wiens deughd seer wijd besaemt mijn siel soo heeft behaeght,
Dat selfs dit hert alree daer van quetsuren draeght.
Eld. Ha loffelijcke stem! ha aengename woorden!
Die in dees droeve borst soo grooten vreughd herboorden:
Princes het aerdrijck bralt, de boomen sijn verheught,
Het teere lof dat schept veel glory en gheneught,
't Gevogelt in het Bosch op 't soetst al quelend strijen,
Om uyt te singen 't lof en luck van dese tijen:
De Hemel lacht u toe, de Musen altegaer
Die vlechten u een Crans voor Hymens hoogh Autaer:
De wijde wereldt sal van dees vereende spreecken,
En haer uytnementheyt kan geene roem ontbreecken.
Iud. Mijn Heer ons tijd verloopt, 'k bid ghy dees reden staeckt,
Maer dat gh'u Meester seght naer wien dit hert steeds haeckt,
Dat ick mijn kuysheyt sal voor Bretisla bewaren,
Wiens liefd ick waerdigh acht met weerliefd t'evenaren;
Geeft hem oock dese Ringh, het eenichste juweel
Dat ick behouden heb van 's Moeders errefdeel
Die sael'ghe Keyserin; tot wiens ghedachtenisse
Ick dees ghedragen heb als eyghen erffenisse,
Het welck ick geen persoon die op de wereldt leeft
Sou geven, als die geen om wien dees siele sweeft
In veelderhande sorgh, en om hem te vernoeghen,
Wil ick mijn wille graegh naer sijnen wille voeghen;

Be-

Betrouwende hy my ſal hebben lief en waerd,
Ghelijck ick hem oock houw voor d'alderliefſt op aerd.
Eld. Mevrouw Bohemen mach haer wel gheluckigh noemen,
En op u waerdigheyt ſeer hooghelijcken roemen.
Iud. Nu dan voldoet mijn bee, en ſeght u Prince vry
Dat ick om ſijnent wil oock veel tormenten ly;
En wat de reſt belanght, ick alles hem vertrouwe,
Verſeeckerende my d'aldergheluckſte Vrouwe.
Eld. En Bretiſlaus lof tot aen de wolcken rijſt,
Nu dat ghy hem u gunſt en wederliefd bewijſt.
Iud. Sacht Heer ick hoor gerucht. *Eld.* 't Is ginder inde Bomen.
Iud. Het ſijn ons Jufferen die haer vermaecken komen.
Eld. Ick ſie Mevrou d'Abdis. *Iud.* 't Schijnt herwaert is haer keer.
Eld. Ick neem mijn afſcheyt dan. *Iud.* Mijn groet'nis aen u Heer.
Eld. Vaert wel ghenaed'ge Vrouw. *Iud.* Den Hemel u beware.
Eld. En ick wenſch u gheluck, veel voorſpoet en welvaren.

Eldimon, Abdis, Felicia, Martilda, Iudith.

Eld. NAdien de tijdt ghenaeckt Mevrouw, dat ick mijn reys
Naer huys bevord'ren ga, volgens mijns Heeren eys;
Soo koom ick hier voor 't laetſt mijn danckbaerheyt betoonen,
En wenſch ghelegentheyt te hebben, u te loonen
Voor al d'ontfanghen eer, of ſoo mijn Meeſters macht
U kan behulpſaem ſijn, (met wien ick haeſt'lijck tracht
Te komen herwaert aen) om hier voor Godt ſijn bede
Te ſpreecken (g'lijck hy heeft gheſworen dat met eede;)
U Hoogheyt kan alſdan, wanneer hy hier verſchijnt,
Aen hem voor houden gaen 't geen ghy gheraden vijnt.
Abd. Heer Ridder ghy bewijſt dat in u kloecke leden
Beleeftheyt heeft ghevat een goê en vaſte ſtede;
En wat u Prins belanght, verklaert hier aen ghewis,
Dat hy een wijſen Vorſt en deughd'lijck Heere is:
Gh'lijck hy ſijn af komſt heeft van d'oude Wenceſlaus,
Als doen Boheemſchen Prins, 't welck nu is Bretiſlaus.
Aen wien 'k u bidde dan met alle mijn ghemoet,
Dat ghy believt te doen mijn heuſchelijcke groet,

En dat wy voor sijn siel soo wel als sijne Rijcke,
Voor Gode ons ghebedt staegh sullen laten blijcken.
Eld. Ick danck u hertelijck, Godvruchtelijcke Maeght,
Voor de ghenegentheyt die ghy mijn Prins toedraeght:
Den Hemel hoop ick sal bequaemheyt oock verlienen,
Dat ick u goet onthael met diensten mach verdienen.
Met oorlof dan Mevrouw kus ick u waerde hant.
Iud. Dat schijn bedrieght men siet seer klaer aen dees Ghesant.
Eld. Princes ick koom naer plicht u Hoogheyt hier aenbieden
Mijn will'gh en trouwe dienst; indien het mach gheschieden
Dat u ghenade doch yets te beveelen heeft,
Soo bid ick dat Mevrouw my d'eere hier van geeft.
Iud. Mijn Heer nadien 't belieft u hier aen my te toonen
Oock u beleefden aert, soo wilt my dan verschoonen,
Dat ick versoeck op u ghy my een groete doet
Aen Ursul en Lucel, Juffrouwen opghevoet
Te Regensburgh in 't Hof: maer soo ick laetst verstonde
Sijn naer mijn Moeders doot in 't Beemsche Hof ghevonden.
Eld. Sy sijn my wel bekent: ghelieft Mevrouw yet meer?
Ghebruyckt my tot u dienst. *Iud.* Ick danck u Ridder seer.
Eld. Iuffrouwen 'k bid u wilt my d'eere hier oock gunnen,
Dat ick d'uytwerckingh selfs van mijne wensch sal kunnen
Betoonen u te saem; want ick niet anders tracht,
Als dat mijn wille sy door wercken oock volbracht.
Fel. Mar. Wy dancken u gelijck. *Eld.* God wil u al behoeden.
Fel. Dien selfden wil u reys gheluckelijcke spoeden.
Abd. Vaert wel doorluchtigh Heer. *Eld.* Vaert wel hooghwaerde (Vrouw,
U weldaet ick altoos in mijn ghedachten houw.

VIERDE BEDRYF.

Bretislaus, Ascanius, Vitellinus.

Bre. 't VErlanghen 't geen ick heb om tijdingh te verstaen
Hoe 't met Eldimon is en sijne reys vergaen:
Met geene woorden kan het selfden ick uytspreken,
Helaes dit Prinslijck hert van droefheyt schijnt te breecken!

Elck

Elck uur is my een dagh, een dach dunckt my een jaer,
Iae ſijn afweſen ſchijnt my of 't een Eeuwe waer.
Aſc. U Hoogheyt moet hier in vereyſchte tijdt verbeyden.
Bre. En ſoo 'k geen trooſt verwerf ſal deſe ſiel haeſt ſcheyden.
Aſc. Die ſeecker ghy verkrijght wanneer Eldimon keert.
Bre. Dan ſal geen gaſt ſoo lief ſijn aen ſijn goeden weert
Als hy ſal ſijn aen my, dien ick alſdan ſal loonen
Voor ſijn ghetrouwen dienſt, die hy my gaet betoonen.
Maer laes! ô waerde vrient, ach! wiſt ghy hoe de tijdt
Van u uyt-blijven my aenbrenght een bitt're ſtrijdt:
Hoe ſwaer het is voor mijn u hulpe te ontbeeren,
Ick weet Eldimon wis het ſouw u dapper deeren,
Ghy ſoud by daegh en nacht de Duytſche landſche ree
Paſſeeren, tot ghy quaemt alhier te Praegh in ſtee:
Ghy ſoud de felle brandt van d'heete Son verdraghen,
Om door u vaerdigheyt te korten al mijn klaghen:
Ghy ſoud door Bos en Hey, en Bergen ſwaer van ſant
U ſpoeden, tot ghy quaemt hier in u Vaderlant.
Aſc. Mijn Heer ick weet hy is op 't hooghſt met u beladen,
Dus en behoorden niet te twijf'len u Genade
Aen ſijne naerſtigheyt: maer u verſeeckert hout
Dat 't langh uyt-blijven hem ſoo veel als u berout.
Bre. Ick twijffel niet aen hem, want ſijne dienſt ghebleecken
Genoeghſaem is aen my, noch geeft hier oock geen teecken
Van ſijne ſloffigheyt, alleen dit banghe hert
Dat ſoeckt ontloſt te ſijn van alle quel en ſmert,
Dit 's 't geene dat my doet gheſtadigh naer hem haecken.
Vit. Ick hoop oock dat ſijn komſt mijn Heer haeſt ſal genaecken,
Dus ſtelt u hert gheruſt, en trooſt u met de tijdt,
Die eerſt wel droefheyt geeft maer 't laetſte weer verblijdt.
Bre. Het trooſten is wel goet, en lichtlijck is het ſegghen,
Maer al de moeylijckheen die hier verhoolen legghen
Sijn lacy veel te ſwaer! te bitter is mijn quel,
Het ſchijnt ick ſwerven ga in een bedroefde hel,
Want ick en krijgh van 't een noch 't ander geene tijdingh.
Aſc. Genaed'ge Heer men ſeyt naer droefheyt komt verblijdingh,

 Dus

Dus vaſt'lijck ick gheloof dat noch van deſen dagh,
In vreughd ſal ſijn verkeert u bitterlijck gheklagh.
Bre. Wel gaet ghy dan ten Hoof en neemt op alles achte,
Terwijl ick hier by 't Boſch Eldimons komſt verwachte.
Helaes bedroefde hert!
Hoe is u gheeſt verwert
En door min opghetoghen?
Ha liefd! ha ſtercke brand!
Die mijne ſiel ontmant,
Door uwe groot vermoghen.
In eenigheyt alleen,
Wil ick my gaen vertreên
Om voeden mijn ghedachten,
Ach! of dit ſtille Wout,
Waer 't Vogelt ſich onthout,
Mijn ſmert wat kon verſachten.
Ick vliê dan van het Hof,
En geef my onder 't lof
Van deſe groene Boomen:
Miſſchien Eldimon my,
Eer 't dagh-licht is voorby,
Met vreughd noch op ſal komen.

Eldimon. Pagie.

Eld. MYn Dienaer 'k wil dat ghy de Paerden vaerdigh ſtalt,
En u dan Stee-waert voeght eer dat den avond valt.
Pag. Ick ga mijn Heer en volgh voort hier in u begeeren.
Eld. Doet ſoo. Nu is het tijdt ick naer het Hof my keere.
Eldimon, wat'en trooſt ſal 't voor u Prince ſijn,
Als hy u komen ſiet in bly-gelaten ſchijn;
Met wat een vreughde ſal u Bretiſla aenſchouwen,
Als hy ontfanghen gaet de trouw van ſulcken Vrouwe,
Soo waerdighen Princes, wiens liefde is ſoo waert,
Dat die haer min verkrijght heeft 't grootſt gheluck op aerd.
Ha Prince Bretiſla! ick ſie u glory rijſen
Tot aen des Polens hooght, Bohemers u bewijſen

Hun

Hun liefd en dienstigheyt : mids ghy haer mede deelt
't Ghesichte van die geen, waer op natura speelt.
Gheluckigh Udalrick die soo een Soon voort-brachte,
Wien dat de liefde doet naer sulcken weerliefd trachten;
Gheluckigh Hofgesin, gheluckigh Praeghse Stadt,
Die haest besluyten sult soo kostelijcken schat;
Gheluckighst sijdy Prins die hier oyt is ghebooren,
Vermids ghy hebt voor u het schoonste schoon verkoren.
Dan wie komt ginder gaen in een bedroefde schijn?
Na dat het kleedt uytwijst wilt Bretislaus sijn.
Mijn Prince dus alleen ? helaes ! ha stercke minne,
Tot wat een woestigheyt brenght ghy des menschen sinnen.

Bretislaus. Eldimon.

Bre. HOe ? sien ick wel te recht komt hier Eldimon aen,
Ay my ! mijn herte schrickt en is met vrees belaên.
Eld. U Hoogheyt sy gegroet. *Bre.* Wat tijdingh brengt ghy mede?
Eld. Veel goets, dus Prince stelt u siele nu te vrede :
't Is Judith die u gift en trouwe heeft aenvaert.
Bre. Dees tijdingh is my meer dan veele Rijcken waert.
Eld. En tot verseeckeringh sy geene liefd sal breecken,
Ontfanght dees waerde Ringh, die sy u geeft tot teecken
En seeckerheyt haers min, dees Ringh waer meê sy schrijft,
Dat g'lijck ghy haer ghetrouw, sy u ghetrouw oock blijft.
Bre. Mijn siele borrelt uyt een vloedt van blijde tranen,
Ha ! Bosschen schatert vry, en wilt dees Prins vermanen
Hy nu vergeten moet de quellingh, vrees, en last
Waer mede sijn ghemoet soo hard was aengetast.
Ha ! droeve Bretisla, booght nu van u ghelucken,
Vermidts in vreughd verkeert de bitterheyt uws drucken.
Ach Hemel wat'en troost ghevoel ick in mijn hert,
Het schijnt mijn doode geest op nieu herbooren wert.
O aengename Ringh. O alderwaerste trouwe,
Ick kus u duysentmael ter liefde van Mevrouwe.
Ach ! waerden Ambassaet, hoe welkom ghy my sijt,
Mijn hert van blijdschap nu 't uytspreecken niet en lijd.

Eld. Mijn Heer ſoo haeſt als ick haer lief gheſicht aenſchoude,
Geen ſchoonheyt ſoo volmaeckt in Vrouwen ick vertroude
Te weſen, als ick vond in deſe ſoete Maeght,
Die alle ſchoonheyts roem by haer alleene draeght.
Bre. Ach! dat ick niet en ſterf in deſe mijn ghelucken,
Eldimon ach! 'k en kan de vreughd niet half uytdrucken
Die mijne ſiel ghevoelt. O gheluckſael'ge ſtont,
Wanneer ick door u lof Princeſſe ben ghewont:
Doch mijn ghetrouwen vrient, hoe ſal ick kunnen loonen
Dees uwe groote deughd die ghy hebt gaen betoonen.
Eld. De ſchuld'ge plicht vereyſcht ghetrouwheyt aen ſijn Heer.
Bre. Ontfanghen dienſt ons voeght te loonen noch veel meer.
Eld. 't Welvaren van ſijn Prins moet d'Onderſaet betrachten.
Bre. De dienſten moet een Vorſt ſteeds ſpelen in ghedachten.
Eld. In noot wort aldermeeſt de trouw gheopenbaert.
Bre. Dus ſijt ghy oock hier door wel dubbel looningh waert.
Ja 'k weet dat deſe daet die ghy hier hebt bedreven,
Niet te vergelden is ſoo langhe als ick leve.
Eld. U Hoogheyt meer verdient als hier wel is gheſchiet.
Bre. De eelheyt uws ghemoeds men klaerlijck hier aen ſiet.
Eld. Naer welſtant deſes Rijcks en eer alleen ick wenſche.
Bre. Noyt vond ick ſulcken trouw en vroomheyt by de menſchen.
Eld. Mijn Heer hoogh-noodigh is 't ghy nu geen tijdt verlieſt,
Maer dat ghy d'eerſte dagh tot u vertreck verkieſt,
Want door 't uyt-blijven mocht ghy licht u lief bedroeven,
De liefde eerſt gheplaetſt en lijd geen langh vertoeven:
Ghy weet dat Vrouwen haeſt veranderen van ſin,
En licht vergeten 't lief, als liefd heeft eerſt begin;
Voort is Mevrouw d'Abdis alree door mijn beleyt
U hoogh gheſworen eed des Bevaerds aengeſeyt,
Dus ken u Hoogheyt nu door dees beloofde ſaecke
En deughdelijcke ſchijn tot ſijnen wenſch gheraecken.
Bre. Hoe meer ick u aenhoor, hoe meer ick oock beken
Dat ick ô eedle Heer aen u verbonden ben,
En d'Hemel ſy ghedanckt die u tot my hier brochte,
Mids meer ick in u vin als immer ick wel dochte.

Dan

Dan laet ons wand'len voort, op dat ick mijnen Raed
Hier van verklaringh doe, en waer mijn wil in ſtaet.

Bretiſlaus, Eldimon, Clorimont, Aſcanius, Vitellinus.

Bre. U Heeren is 't bekent, dat ick naeſt veele jaren (ren.
'tVerburgen ſteeds mijns hert voor u heb gaen verkla-
Ghy weet dat my de ſchicht der min-Godt heeft gheraeckt,
Ghy weet dat deſe borſt van groote liefde blaeckt,
Ghy weet mijn ſiele draeght veel ſwaer en diepe wonden,
En dat Eldimon heeft mijn minne gaen verkonden;
Niet aen die geen waer door 'k vermindre mocht mijn ſtaet,
Maer die in waerdigheyt ons veer te boven gaet.
't Is ſulcx dan, dat dit hert beladen met veel lijen
Eldimon door ſijn komſt nu weder doet verblijen.
't Is ſulcx, dat dees Princes dees Goddelijcke Vrouw,
Uyt meêly' heeft aenvaert mijn kuyſche liefd en trouw.
't Is ſulcx, dat ſy my heeft haer minne toe-geſworen,
Waer door mijn heyl en luck en leven is gheboren.
Dit 's Heeren 't geen voor u was noodigh te verſtaen,
En wat in deſe ſaeck moet ſpoedigh ſijn ghedaen:
Doch op dat ick aen u mijn wil hier eerſt ontdecke,
Soo weet dat ick gheſint ben morgen te vertrecken
Naer 't Clooſter; waer beruſt dees Princelijcke Maeght,
Wiens ſchoon, my door 't ghehoor alleen ſoo heeft behaeght,
Dat mijne geeſt haer kan oock tot geen vreughd begeven,
Voor ſy gheniet het licht waer door ſy hout het leven.
Aſc. Ghenaed'ge Heer bedaert, hoe ſijt ghy dus ontſtelt,
Wilt ghy ſoo waerden Maeght vervoeren met ghewelt?
Clo. Voorſichtigheyt mijn Heer is noodigh te ghebruycken,
Wie door qua weghen gaet, loopt prijckel om te ſtruycken,
De ſaeck is vol ghevaer. *Aſc.* Ick vrees voor ongeval,
Noch oock den Coninck niet dees reyſe toeſtaen ſal.
Clo. U Hoogheyt die bedenckt, 't is quaet om aen te randen
Een Vrouwe hoogh van ſtaet, en dat in Clooſter-banden:
Al d'ooghen ſijn op haer, ſchoon ſy haer wil u geeft,
Soo is 't ghy noch in ſwaer en veele ſorghe leeft.

Doch

Doch 'k neem sy wort gheschaeckt, soo kunt ghy wel besluyten,
Dat voor u Rijcke hier een oorlogh sal uyt spruyten;
De Vorsten al ghelijck sullen door dese daet,
Hun t'samen spannen gaen tot woestingh uwes staet,
Ia 'k sie alree het Swaert ghetogen uyt de schede,
De Lantliên al ghevlucht op Slooten en in Steden,
Ick sie het grof gheschut op onse Stadt ghestelt,
De Lucht in volle vlam, de daecken neêr ghevelt,
Elck tracht op 't onversienst sijn vyand te betrapen,
Niet een die sich begeeft tot rusten of tot slapen,
Ick sie den val uws Rijcx en Lande te ghemoet,
De straten vol van dôôn, de grachten vol van bloet;
Ick sie dit schoon Paleys en heerlijcke ghewesten
Den Krijghsman tot een buyt en raserny ten besten.
Ghedenckt u wel waerom dat Troyen is vergaen?
't Was om een schakinghe aen Helena ghedaen:
Dus soo ghy blijft ghesint noch derwaerts heen te trecken,
En dat u Bevaert gaet tot soo een eynde strecken,
Soo sal 't gheterghde swaert steeds hanghen u op 't hooft,
Tot dat de wraeck sal sijn oock door ons bloet ghedooft.
Noyt isser luck ghevolght uyt liefdens sotte grillen,
Maer wel veel druck en smart en bittere verschillen.

Vit. De Prins die siet wel toe, dat hy niet onverhoet
In waeghschael stellen gaet het Coninghlijcke bloet.

Asc. 't Waer best men by haer Oom hier van eens onderstonde,
Of Keysers Majesteyt daer toe bewilghen konde;
Misschien sal hy hem wel door Vrienden laten raên,
Dus soo 't u wel ghevalt laet yemant derwaerts gaen,
Die u versoeck aen hem mach ernstelijck voor-legghen,
't Is raedsaem noch of hy dit huwlijck sal af-segghen.

Eld. Ghy Heeren 'k bid u doch op mijne reden let,
Door 's Keysers last alleen is sy daer in gheset;
Dus sal sijn Majesteyt noyt toestaen dese saecke,
Mids hy hem Meester heeft en Heer haers goet gaen maecken.
Wat willingh kan daer sijn voor hem tot dese Echt,
Soo hy niet afstaen wil 't geen hy besit t'onrecht:

Men

Men siet dat yder is tot meer en meer ghenegen,
Geen mensche garen scheyt van 't geen nu is verkreghen.
Bre. Waer is nu al den troost die ghy my eertijds gaeft?
Is dit de dranck waer mee ghy 't flaeuwe herte laeft?
Ach Bretissa! wat souw u 't leven eyndlijck baten?
Soo ghy u waerde lief door vreese ginght verlaten;
Een herte vol verdriet weet ick te vooren wel,
Souw my versellen steeds met bitterlijck ghequel.
Neen, 'k maeck mijn vaerdigh reed, en wil veel liever sterven,
Eer ick het bysijn sal van mijn Princesse derven:
Mijn lievent hert aenvaert veel eer de wreede doot,
Als dat sy nu mijn lief souw laten in de noot.
Clo. Ghenaed'ge Heer ick bid bedwinght wat uwe minne,
U liefd te heftigh is, waer loopen uwe sinnen?
Bemerckt soo d'aenslagh mist, dat door dees stoute daet,
Ghy oorsaeck wesen sult van u en meerder quaet.
Asc. De vreese beelt my in soo ghy volbrenght 't verkiesen,
Dat ghy u lief en oock u selven sult verliesen.
Bre. Hoe! is u kloecke borst? is uwe stercke handt,
Van krachten nu ontbloot, en gantschelijck ontmant?
Hebt ghy soo menighmael den vyandt niet doen vreesen
Door blix'men uws ghesicht? waer uyt is nu gheresen
Dees u kleynhertigheyt? is dan nu al 't ghewelt
't Geen ghy voor desen gaeft door vrede neer ghevelt?
Wat laet u moedigheyt het herte niet begeven.
Eld. Voor my, ick ben ghereet voor u te wagen 't leven;
Heeft Helena wel eer een Troysche krijgh ghebaert.
De liefde van dees Vrouw is oock niet minder waert.
Clo. Wanneermen 't leven moet door d'Oorloghs rampen laten,
Is 't sterven glorieus, noch sal geen doot ick haten:
Dan hoe komt sy van daer? de saecken moeten sijn
Voordachtelijck beleyt. *Eld.* Laet dese sorgh op mijn;
Ick heb alree dit stuck soo weten te bestellen
Dat niemant van u al sich hier in hoeft te quellen.
De Bevaert die heeft schijn, en sal sijn aengenaem:
Oock is het Clooster wel ghelegen en bequaem,

Mids dat het buyten ſtaet, en eer s'ons achterhalen
Soo ſijn wy al gheraeckt in de Boheemſche palen.
Aſc. Wel aen ick ben gheſint het ſy dan goet of quaet,
Wat daer uyt ſpruyten mach te volgen uwen raet.
Clo. Van mijn ſal deſe reys dan oock ſijn aengenomen,
Al ſouw ick noch hier door in veel ellenden komen.
Vit. En ick u van ghelijck beloof u mijne trouw.
Bre. Op dat ick my dan van u woort verſeeckert houw,
Soo voeght u tot den eed, en ſweert op dit gheweere,
Dat ghy tot in de doot by-blijven ſult u Heere.
Al gelijck. Wy ſweerent al gelijck. *Eld.* Nu vind ick my gemoed,
Om voor mijn Prins in noot te ſtorten 't laetſte bloed.
Bre. En ick ga by mijn ſelfs op 't ſpoedighſt overleggen,
Hoe men den Coningh ſal dees Bevaert gaen aenſeggen.
Eld. Doet ſoo 't u beſte dunckt: maer boven al wel ſiet
Dat ſijne Majeſteyt hier uyt beſpeure niet.
Bre. Nu elck maeckt ſich ghereet, om eer haer roode kaecken
De Son in 't Ooſt vertoont aen 't reyſen te gheraecken.

Bodevinus.

HEt haeſtelijck vertreck des Prince en ſijn Stoet,
Wat wonders en wat vreemts in mijne herſſens broet:
'k En weet niet wat ick ſal van deſen optocht ſegghen,
Yet heymlijcx tuyght mijn geeſt moet hier verhoolen legghen,
Dan watter gaende is of wat dees reys beduyt
Weet niemant van het Hof: alleenlijck ons beſluyt
Is, dat dees Bevaert niet de rechte grondt kan weſen,
Vermids ſijn Hoogheyt noyt hier van en ſprack voor deſen.
Dus overpeyns ick vaſt, of wel de Prince ſouw
Met liefd bevanghen ſijn, en dat hy om een Vrouw
Dees ſpoedelijcke reys mocht hebben aengenomen,
Om ſoo door Bevaerts ſchijn tot ſijnen wil te komen.
Voorwaer nu ick 't bedenck ſoo ſchiet my in de ſin,
Hy onlancks dapper is bevochten vande min:
Ja ſelfs de paſſi had ſijn ſiele ſoo verovert,
Dat 't ſcheen of ſijn verſtant door minne was betovert,

Men

Men ſach beſcheydelijck hoe dat ſijn herſſen vat
Met veele onruſt was en moeylijckheyt beſpat,
Geen jeughdelijcke vreughd van danſen, ſpelen, jaghen
Vermaeckten ſijnen gheeſt; alleen het bitter klaghen
Bewoonden ſteeds ſijn hert: doch nu is 't al verkeert,
De blijdſchap en de vreughd ſijn ſiele weer beheert:
De droefheyt heeft de ſack, de dampen die eer ſcheenen
Te delven hem in 't graf, ſijn ſpoedigh nu verdweenen.
Maer 't geen naedencken geeft, is dat met groote luſt
De Prince is verreyſt naer de Moraefſche Cuſt,
Alwaer hy, ſoomen ſeyt, ſijn Bevaert gaet voltrecken,
Doch wat hier onder ſchuylt ſal tijdt ons wel ontdecken.

VYFDE BEDRYF.

Bretiſlaus, Eldimon, Clorimont, Aſcanius, Vitellinus.

Eld. TOt hier (Godt lof) wy ſijn gheluckelijck geraeckt,
Nu is het tijd mijn Heer dat ghy u vaerdigh maeckt,
Om te aenſchouwen 't licht haers Goddelijcke oogen
Om wien ghy uyt u Rijck ſoo verre ſijt ghetoogen:
Hier is de plaets waer ruſt het lief en waerde beelt,
Wiens ſchoonſte ſchoon in u veel droefheyt heeft gheteelt;
Dit is de Kluys waer in bewaert wort het verweende,
't Geen dat natuur op aerd den menſche oyt verleende.
Bre. Ha luckighe gheweſt! hoe heerelijck ghy leeft,
Nu ghy beſit het ſchoonſt 't geen d'aerdens bodem heeft:
Ghelijck de Bloemen ſteeds naer Sonnen opgangh haecken,
Soo kan 't gheſicht mijns liefs alleen mijn maer vermaecken.
't Is Iudith waer mijn min gheſtaegh op heeft het oogh,
't Is Iudith waer mijn hert al vliegende na vloogh,
't Is Iudith waer op mijn ghedachten ſoetjens ſpeelen,
't Is Iudith die mijn wond alleenelijck kan heelen.
O aengename ſchicht, met wat een luſt ghy graeght
Naer 't byſijn uwes liefs, mijn ſieltjen hevigh jaeght
Om ſien de heldre glanſch haers overgroote ſchoonheyt,
't Geen t'ſaem vereenight is met d'alderſoetſte ſoetheyt:

 Iae

Iae 'k voel alree Princes u lieve weerliefds ſmaeck,
Nu ick de poorte van u woonplaets maer ghenaeck.
Eld. Ghenaed'ge Heer 't is tijdt wy ons voort derwaerts ſpoeden.
Bre. Wel aen, ick ben ghereet, elck weeſt nu op ſijn hoeden.
Ha ! Sterren, uwe gunſt my bid ick doch verleent,
Op dat haer wil mach ſijn met mijne wil vereent.
Clo. Wy gaen dan naer de Stadt. *Eld.* En ick verſel mijn Heere.
Aſc. Dan eer de Sonne daelt wy weder herwaerts keeren.

Iudith.

WAerom is 't dat de liefd na d'eenigheyt gaet haecken ?
En alle ommegangh der menſchen wil verſaecken.
Waerom is 't dat ſy teelt veel ſorge en veel vreught,
Om dat ſy nu benauwt, dan wederom verheught.
Soo haeſt ick had de komſt des Beemſche Prins vernomen,
Heeft 't Maeghdelijck ghemoet beginnen ſeer te ſchromen.
Waerom ? vermids mijn min my voorts te kennen gaf,
Dat ick alleene was daer d'eenighſt oorſpronck af;
Noch kreegh ick in 't ghedacht, hoe ick hem oock verkooren
Had voor mijn Echte Man, en 't ſelfd' met eed gheſwooren.
Bedroefde Keyſers Kint : ach ! wat een ſwaerigheyt
Dees ſijne komſte u en Bevaerde voorſeyt !
Want als ick wel bedenck hoe ick 't nu ſal aenſtellen,
Soo duyck ick in een Zee vol vreeſen en vol quellen !
Sal ick de Prins afgaen alleen uyt een'ghe noot,
Daer 'k weet dat ſijne ſiel ghequetſt is tot ter doot ?
Sal ick in ſulcken pijn en ſmart hem laten leven,
En dat ick niet erken ſijn trouw aen my ghegeven ?
Beloont ghy ſoo de deught van ſijn ghetrouwigheyt,
Dat ghy meyneedigh nu van u beloften ſcheyt ?
Helaes ! wat ſouw hy doch van dees ontrouwheyt ſegghen ?
Ach Iudith ! Iudith ach ! wilt dit eens overlegghen.
Sal hy ſtilſwijgent oock my voeren uyt het landt ?
Soo houdt de wraeck mijns Ooms een recht en vaſten ſtant.
Spreeckt hy mijn Vrienden aen om daer toe te bekooren,
Dat 's arbeyt te vergeefs en erger als te voren.

Dus hoe ick 't overlegh, mijn siel loopt in 't ghevaer,
Verlaet ick mijne trouw, dat 's lacy veel te swaer!
Ja mijn ghemoet dat souw in wroegingh soo langh wroeten,
Tot dat ick door de doot d'ontrouwigheyt gingh boeten.
Beraet u dan Princes; wat dwarl-windt u ghemoet?
Bevleckt niet uwe naem, besiet wat dat ghy doet;
Sijt Bretisla ghetrouw, wilt dees eet-breeckingh schouwen,
U eere ghy behout soo ghy u woort wilt houwen.
Fy schaemt Princesse u, ghy drijven soud de spot
Met die geen, welck ghy hebt ghetrout, en dat voor Godt!
Wat isser vaster trouw by Princen of by Heeren,
Als 't geen dat sy met eed door haer Ghesanten sweeren.
Had ghy u Ringe noch aen uwe hand bewaert,
En geene onderpant van trouwe oock aenvaert,
Soo waert ghy los en vry, noch 't minst was daer misdreven,
Dan nu hebt ghy met wil u selven wech ghegeven:
't Is reden dat hy eyscht 't geen dat hem toe-behoort,
En soo ghy 't hem weerhout, sijn siele ghy vermoort:
Vermoort! ach neen, ick min veel eer die my is trouwe,
Ick hou hem voor mijn Man, hy my voor sijne Vrouwe.
Mijn Vrienden moghen my wat heeten of ghebiên,
Dan ick ben veel te swack om 't minne vyer t'ontvlien:
'k Sal den Boheemschen Prins voor mijnen man verkiesen,
Al sou ick Vrienden gunst en eer en goet verliesen;
Ick acht geen Nicht of Oom, maer ben van nu bereyt,
Te volleghen mijn Lief waer hy my heenen leyt.

Abdis, *Felicia*, *Martilda*, *Iudith*.

Abd. FElicia siet doch, wie dat ons hier ontmoet.
Fel. 't Is Judith de Princes. U Hoogheyt sy ghegroet.
Abd. Princesse dus alleen? *Iud.* Alleen, mids my het daghen
Van desen morgenstont aenbrocht een goet behaghen;
Het Nachtegaeltje songh soo lieffelijck en soet,
Dat ick hem tot in 't Bos vervolghen gingh met spoet.
Fel. 't Is waer de soete tijdt en dese groene Boomen,
Sijn oorsaeck dat wy hier u oock te vinden komen.

Iud. Het is my lief dat ick u hier aldus bevin.
Fel. En ick verheugh my seer 'k in u ghefelschap bin.
Abd. Iuffrouwen 'k bid u laet deese beleeftheyt blijven.
Iud. Dan waer mee sullen wy de tijd nu gaen verdrijven?
Fel. Met al 't geen wat u lust. *Iud.* Laet ons wat wand'len gaen.
Fel. Ick ben daer mee te vreen. *Abd.* U wil sal sijn voldaen.
Iud. Wat wegh verkiesen wy. *Abd.* Door dese groene Linden,
Voorseecker sullen wy hier meer verkoelingh vinden.
Iud. Soo 't Nichte dan ghelieft. *Fel.* Wy volghen, gaet ghy vóor.
Iud. Sacht, sacht, my dunckt ick weer 't Gevogelt quelen hoor.
Fel. Voorwaer men sou dees vreughd voor alle vreughden kiesen,
En om geen Hoofs ghespeel dit soet ghesangh verliesen.
Abd. Felicia seyt wel, het Vinckjen tiereliert
En op de tackjens staegh al hippelende swiert,
Ja alles is verheught, 't ghesicht van Boom en Bladen
Die schijnen oock ons hert met vreughde t'overladen.
Mar. Hoe milt is d'Hemel doch die ons dees weldaet doet.
Abd. Waer over oock den mensch d'Algever dancken moet.
Mar. Soo is 't: want hy verleent ons mildelijck sijn gaven.
Abd. Tot noodruft en vermaeck, en om ons hert te laven.
Ia Godes goetheyt blijckt, wanneermen 't oogh maer set
Naer d'alderminste saeck, en op ons snootheyt let:
Dus hooren wy altijdt naer danckbaerheyt te trachten,
Door dien wy daeghlijcx sien Gods wonderlijcke krachten.
Fel. 't Is wel gheseyt Mevrouw, ons eenighste behaegh
Behoort gheneyght te sijn tot Godes liefd ghestaegh.
Abd. Wanneer elck sulcx deed, dan sou geen boose lusten
Van woecker, eygenbaet, of valsheyt 't hert ontrusten:
Maer laes men siet soo vaeck d'ondanckbaerheyt des mensch!
En dat in plaets van Godt tot wellust streckt sijn wensch,
Daer wy gheschapen sijn om ons tot deughd te setten,
En t'onderhouden van sijn heyl'ghe leer en wetten.

Bretislaus, Eldimon, Abdis, Iudith, Felicia, Martilda.

Bre. ELdimon ach! besiet, gins staet mijn Parragon,
Die met haer schoonheyt praelt gelijck een middagh Son.

Eld. Mijn

Eld. Mijn Heer ſy is 't. *Bre.* Ay my! ha luckelijck beooghen,
Mijn ſinnen, ſiel, en al ſijn door haer opgetooghen,
O aengenaem gheſicht, ay! Goddelijcke Maeght,
Ach! hoe mijn bloet ontroert en naer u byſijn graeght.
Eld. Ghenaed'ge Heer de tijd vereyſcht wy ons noch veynſen,
Dus teugelt uwe tongh en heelt wat u ghepeynſen.
Mar. Mevrouw de Prince komt. *Iud.* Ach! wat of dit beduyt?
Ick voel mijn hertje klopt en van benautheyt ſluyt.
Bre. Juffrouwen 'k bid u wilt ons ſtoutigheyt verſchoonen.
Abd. Geen ſtoutheyt is 't mijn Heer die ghy hier gaet betoonen.
Bre. Hoe! is 't geen faute dan alſmen u reden ſteurt?
Abd. Hier aen u Hoogheyt doch in 't minſte niet miſbeurt.
Bre. 't Is uwe deughd die u ſoo heuſchelijck doet ſpreecken.
Abd. Niet garen ſoud ick Heer beleeftheyts wetten breecken.
Bre. Dat ſelfde kan Mevrouw hier niet ſijn opgeleyt.
Abd. Veel minder noch aen u ghelijck ick heb gheſeyt.
De Prince welkom is uyt binnenſt ons ghemoede.
Bre. Het blijckt wel dat ghy ſijt van Keyſerlijcke bloede,
Doch ick heb eene beê, en neemt my af voor goet
Dat de nieuwſgierigheyt my ſulcx u vraghen doet
Van waer dees Iuff'ren ſijn die ſich haer hier onthouwen?
Want 't is al ſchoon Mevrouw 't geen dat ick hier aenſchouwe.
Abd. De grootſte ſchoonheyt Heer beſtaet meeſt in de deughd,
Niet in Naturaes ſchoon 't welck afneemt met de jeughd:
De deughdens ſchoonheyt gaet den menſch altijdt by-blijven,
Daer d'oude jaren doen des lichaems ſchoon verdrijven.
Bre. Mevrouw heeft wel gheſeyt: doch my nu d'eere gunt,
En ſeght my eens wie is die geen die ſoo uytmunt
In ſchoonheyt en in pracht, veer boven allegader?
Abd. Sy is ſeer wel bekent: haer overleden Vader
Voerden wel eer de Kroon en Scepter van dit Rijck,
Verkooren om ſijn deughd Roomſch Coningh te ghelijck.
Bre. Soo ga ick dan voor haer mijn onkuns ſchulde boeten.
Grootmogende Princes, voor wiens ghenaed'ge voeten
Soo meenigh Prince knielt: om aen u Majeſteyt
Te off'ren ſijne dienſt, en ſijn ghenegentheyt,

Ver-

Verschoont Mevrouw dat ick mijn plicht niet heb bewesen,
Vermids dees faut alleen uyt d'onkun is gheresen.
Iud. Ick bid u Hoogheyt rijst, de eer die my gheschiet,
Door u beleeftheyt Prins in 't minst verdien ick niet;
Ia 'k achte my veel eer aen u mijn Heer verbonden.
Bre. Waerom? *Iud.* Mids tot ons dienst u neygingh ick bevonde.
Bre. Princes u deughden sijn soo veer en wijd verbreyt,
Dat al de wereldt weet van u uytnementheyt:
Met een volkomen vreughd seer loffelijck te spreecken,
Dus sal u name noyt geen eer of roem ontbreecken.
Iud. Aen uwe reden Heer men klarelijck vermoedt
Dat ghy ghesprooten sijt van Conincklijcke bloedt:
Doch 't lof 'twelck dat my heeft u Hoogheyt hier geschoncken,
Kan door laetdunckentheyt hier niet sijn ingedroncken.
Bre. U Hoogheyt acht, ick boert, dan 't swijghen is hier best.
Abd. Wat dunckt u Prince doch van dit ons Duytsch gewest?
Bre. Met groot ghenoegen ick hier dagelijcx aenschouwe
De Keyserlijcke Stadt en heerlijcke ghebouwen:
Ia mijne siele heeft soo langh hier nae ghehaeckt,
Noch kon eer rusten niet, voor dat sy was gheraeckt
In 't prachtigh Roomsche Hof, alwaer ick heb ghevonden
Den machtighsten Monarch onder Europaes ronden.
Iud. Mijn Heer 'k verheugh my seer ghy sulck behaghen hebt
In onse Duytsche Stadt. *Bre.* Wat vreughd mijn siele schept
In 't lieffelijck ghesicht van u, ô waerde Sonne,
Die door u schoonheyt ben betovert en verwonnen,
Ghy niet ghelooven soud: want nu sie ick den dagh,
Die ick tot deser tijdt door 't oogh mijns hert maer sagh. (ten
Abd. Het schijnt u Hoogheyt treurt? *Bre.* Mevrouwe mijn gedach-
Yet sonders brochten voort, d'oorspronck hier van (ick achte)
Is, dat 't sal sijn gheweest opdringinghe van bloed,
't Welck dickwils doet den mensch beswaren het ghemoet.
Abd. Ghelieft u Hoogheyt hem met ons wat te vertreden?
Bre. Alsoo 't Mevrouw ghevalt daer ben ick mee te vreden.
Ghelieft Princes my d'eer van u gheley gheschiet?
Iud. U Hoogheyt kanmen nu het selfde weyg'ren niet.

Eld. Ab-

Eld. Abdisse 'k sal my dan in u gheselschap voeghen.
Abd. Seer wel, indien men kan u (Heer) daer meê ghenoegen.
Bre. Wat wech ghelieft Mevrouw dat wy doch in gaen slaen?
Iud. Dees soo 't mijn Heer gevalt. *Eld.* Wy kiesen d'ander Laen.

Bretislaus. Iudith.

Bre. PRinces nadien wy weer in dees Warande komen,
En niemant noch verneem, voor wien men mochte schro-
Soo is 't dat ick my nu hier voor u neder kniel, (men;
Voor u, de welcke sijt het leven van mijn siel:
Mevrouw soo oyt de liefd soodaen'ge macht voort-brachte,
Dat sy in 't hert des mensch uytwerckte sulcken krachte;
Gh'lijck of de felle brand van dese minne-vlam,
Die door 't ghesicht alleen in 't hert haer woonplaets nam;
Selfs het verstant en wil gheheel nu had betovert,
En door haer inkomst voort de siele oock verovert.
Hier van Princes sal ick met recht en meerder reên
U klaghen, 't geen mijn hert heeft door de min gheleên:
Hier van is 't dat ick moet met veele tranen spreecken,
Vermids een heete vonck, een vlammend vuur ontsteecken
Was in dees Prince borst; 't welck mijn ghenegentheyt
Door 't hooren van u lof, en uwe waerdigheyt
Verweckt had in mijn siel, om maer alleen t'aenschouwen
Het Goddelijck ghesicht van u, ô waerde Vrouwe.
't Is dan het oor gheweest, niet het ghesicht, waer door
Ick mijne eygenschap en vryicheyt verloor;
Het oore is 't gheweest die mijne soete daghen
Verkeeren deed in smert, in lijden en in klaghen:
Het oore is 't gheweest die tot u dienst my dreef,
En die u name eerst in mijne boesem schreef:
't Was 't oor, ô schoone Maeght, waer door dat ick aenhoorde
U overgroote lof, die mijne siel bekoorden:
't Was 't oor die door u deughd mijn herte heeft ghewont,
En die mijn Wijn in Gal veranderde terstont:
't Was 't oor die mijn vermaeck, mijn vreugd en rust ging roven:
't Was 't oor die al mijn kracht en kloeckheyt kon verdooven:

't Was 't oor waer door ick kreegh u schoonheyt in 't ghedacht,
En die my op dees plaets hier voor u heeft ghebracht:
Soo dan het oor Princes ghehad heeft sulck vermoghen,
Denckt van wat kracht moet sijn het heldre licht ons ooghen;
Ghelijck een dorstigh hert al sijn verlanghen heeft
Naer 't soet Fonteyne sap, 't welck hem alleene geeft
Weer krachten aen sijn siel waer door hy hout het leven,
Alsoo ben ick Princes door groote brand ghedreven,
Om soecken laeffenis uyt uwe soetheyts soet,
Het welck ick nu gheniet en my veel vreughds aendoet.
Nu dan roemwaerde Maeght laet my u gunst behouden,
Die ick van nu gheniet door 't lieffelijck aenschouden;
Laet den Boheemschen Prins besitten 't lieve licht
Uws Goddelijck ghelonck, en heughelijck ghesicht.
Noch belght u niet Princes ick u dus aen kom spreecken,
Of dat ick hier aen u om weder-liefde smeecke;
Want 't is om dat door mijn hier selfs ghy soud verstaen,
Met wat e n swaerigheyt mijn siele was belaên:
't Is dat u Hoogheyt souw aen Bretisla bemercken
Wat uwe schoonheyt heeft in hem hier kunnen wercken:
't Is dat dit herte wou u sulcken voorlegh doen,
Op dat ghy niet als trouw in mijn en soud vermoên.
Dus dan eerwaerde Vrouw laet my de eer ontfanghen,
Dat ick hier desen Ringh aen u Ghenade langhe;
Dees Ringh ghesonden my van uwe schoone handt,
Tot tuyghe van u trouw en liefdens onderpant.
Iud. Ay my! *Bre.* Princes wat is 't? helaes sy valt in flaeuwte!
Ach Hemel, Hemel helpt, het bloet begeeft de laeuwte!
O droevigh ongeval! ô smert! ô ramp! ô rouw!
Iud. Ay my! *Bre.* Mijn waerste spreeck, ay spreeck! *Iud.* O Prins!
Bre. Mevrouw.
Iud. Recht my wat weder op. *Bre.* O oorsaeck van mijn leven!
Hoe is 't mijn Engel nu? *Iud.* Ach! Heer wilt my vergeven,
Dat ick u Hoogheyt hier soo schielijck heb bedroeft.
Bre. Verschooninghe mijn Lief in 't minst ghy niet behoeft.
Iud. Mijn Heer, ghelijck de reên die ghy hebt gaen verklaren,
Aen my seer nieuw en vreemt sich quamen openbaren: Soo

Soo is 't dat sy mijn siel oock hebben soo beroert,
Dat mijne krachten nu gantsch waren wegh-ghevoert,
Want soo 't ghehoor alleen een wond're kracht kan geven,
Tot welck inbeeldingh wort den mensch dan niet ghedreven,
Wanneer 't ghesicht in ons haer passien ontlaet,
Wiens overgroot ghewelt 't ghehoor te boven gaet.
Ghy hebt mijn Prince dan de wonderlijcke blijcken
Ghesien van mijne min, de welck ick wel ontwijcken
Had kunnen, soo ghy niet den Beemsche Prince waert,
Wiens deughden sijn verbreyt door al d'omringh der aerdt:
't Is dan mijn Heer dat ick u voor dien Prince houwe,
Hoewel ick niet en weet waer my dit misvertrouwen
Ghekomen is van daen; nadien van eersten af,
Ick mijne wil en hert aen u gantsch over gaf;
Doch 't schijnt dat mijne siel door 't haecken na ons lucken,
Met swarigheyt ghemenght het selfd' niet kon indrucken.
Bre. O oorsaeck van mijn min! *Iud.* O oorsaeck van mijn vreught!
Bre. Nu sie ick 't lief ghesicht 't welck weêr verquickt mijn jeught.
Iud. Nu sie ick waer ick gingh soo graeghelijck naer haecken.
Bre. Nu sie ick die mijn siel alleen maer kan vermaecken.
Iud. Nu sie ick die mijn hert ghetrouwe liefde draeght.
Bre. Nu sie ick waer ick heb soo bitter om gheklaeght.
O deughdens Parragon, laet my u lieve kaecken
Met mijne lippen eens Princesse doch ghenaecken.
O kus vol soetigheyt, ô soetheyt onghemeen,
Gheluckigh is de uur wanneer ick hier verscheen,
Om t'off'ren u mijn dienst, gheluckigh sijn de stonden
Als ick u weder-liefd te mywaerts heb bevonden.
Iud. U Hoogheyt sulcx verdient. *Bre.* Princesse ghy betoont
Dat in u edel hert ghenadens gunste woont.
Iud. U Prins ick waerdigh acht mijn weer-liefd te ghenieten.
Bre. 't Sijn stralen van ghenaed' die uyt u boesem schieten.
Iud. Ick meen dat ghy van my oock anders niet verwacht.
Bre. Hier door ick my de rijckst van al de wereldt acht.
Iud. 't Aenvaerden van u trouw brenght sulcke liefde mede.
Bre. Om met u lief te sijn in d'Echten-staet ghetreden.

Iud. Om u te offeren de bloeme van mijn jeughd.
Bre. Waer door dees Prins gheniet des werelds grootste vreughd?
Iud. Om oock te wesen Vrouw van soo verheven Prince.
Bre. Waer dat ick met mijn hert en siel ghestaegh na winsche.
Iud. Ghelijck ick vast betrouw op uwe liefd en min.
Bre. 'k Sweer ghy oock wesen sult Bohemens Coningin.
Ja d'aerde sal veel eer sich met de wolcken menghen,
Eer dat dees Prins aen u sal eenigh leet aenbrenghen:
Eer sal het wolligh vee gaen woonen in de locht,
Eer dat van mijn Mevrouw sal ontrouw sijn ghedocht.
Dus dan mijn waerste lief, ô voedster van mijn leven,
Ick bid wilt my u wil gheheel nu overgeven;
Ghy weet dat dese vreughd niet langh kan blijven staen,
En dat ick haest van u (mijn rroost) sal moeten gaen;
Ghy weet dat my d'Abdis u bysijn sal ontrecken,
Om geene minne-vlam in u hier te verwecken;
Ghy weet soo ick in 't Hof noch langer oock vernacht,
Datmen op u en my sal houden meerder wacht.
Wilt dan de last Princes alleen my nu beveelen,
Op dat nu de Fortuyn ons beyder wonden heele;
Laet door mijn kloeck beleyt bestelt sijn dese saeck,
Waer in dat oock bestaet ons leven en vermaeck.
Om dan Mevrouw dit wel en wijslijck te belegghen,
Soo is 't dat ick d'Abdis sal mijn vertreck aensegghen,
Op dat hier niemant uyt doch anders kan vermoên,
Als dat ick maer alleen mijn eede quam voldoen;
U Hoogheyt oock ghelieft u hier in niet te quellen,
Om my als morghen vroegh naer Beemen te versellen:
Alwaer den Adel vast in groot verlanghen leeft,
Om te aenschouwen 't schoonst 't geen dat natura heeft.
Iud. Mijn waerde Bretisla ick moet voor u betuyghen,
Dat alle achterdocht sal voor mijn liefde buyghen;
Ick ken, ô eedle Heer, dat selfs de minne my
Verovert heeft door kracht van uwe deughds waerdy:
Ick ken dat dees Karkant is van soo groot vermoghen,
Dat ghy uyt mijn ghedacht sult nimmer sijn ghetogen.

Ick

Ick ken dat mijne siel u trouwe liefde draeght,
En dat 't ghesicht van u alleen my maer behaeght.
Doch alderliefsten Helt, wilt ghy dat ick verlate
Soo schielijck mijne Nicht? ach! sal ick sulcken hate
Betoonen aen mijn Oom, dat ick al heymelijck
Sal uyt het Clooster vliên, en 't gantsche Keyserrijck?
Helaes! wat souw het Hof van mijne doente seggen?
Hoe souw ick oyt dit stuck recht kunnen wederleggen?
Ach Prince Bretisla! ach ghy ontroert mijn bloet!
Door u versoeckinghe die ghy my hier aendoet.
Sal ick met sulcken schand mijn naem en staet bevlecken?
En sonder oorlof (Heer) van hier met u vertrecken?
Hoe durft ghy waerde Lief betrachten sulcken daet?
Waer dat u Coninckrijck en welvaert in bestaet;
En soo u d'aenslagh mist ghelijck ick oock seer vreese,
Wat souw het dan met my en u mijn Prince wesen?
Ick wensche my veel eer in d'alderdiepste kuyl,
(Waer datmen stadigh hoort 't ghekarmen en 't ghehuyl
Van Tyger en van Leeuw, en d'alderwreetste dieren,
Die door haer groote graeght seer vreeselijcke tieren)
Als dat ick wesen souw de oorsaeck uws verdriet,
Of van het minste quaet dat u sou sijn gheschiet.

Bre. O wonderbare min! Princes! ach waerde Vrouwe!
Mijn daghen ick noyt vond soo grooten liefd en trouwe.
Doch Lief ghy wenst u eer in doodelijck ghevaer,
Als dat ghy my soud sien in eenighlijck beswaer;
Weet ghy wel dat mijn min ghebiet my eer te sterven,
Als dat sy 't lief ghesicht van u sou moeten derven:
Weet ghy Princes, wanneer u bysijn ick begaf
Het selfde wesen sou de oorsaeck van mijn graf?
Dus dan mijn hoop, mijn hert, wilt ghy mijn doot beletten,
Soo gaet u niet Princes tegens mijn reden setten.
Mijn leven hanght hier aen, want soo ick u nu mis,
Denckt dat het leven haest van mijn ten eynden is.

Iud. Verkooren Bretisla, ick voel ick wert ghedreven,
Om mijne wil en al gheheel u t'overgeven;

Ick voel dat hier aen u mijn tegenstrijd niet baet,
En dat dees weygeringh mijn liefd niet toe en laet;
Ick voel dat dese siel souw selve gaen verlooren,
Soo ghy lief tot u Vrouw my niet en had verkooren.

Bre. Ach Hemel! wat'en vreughd, 'k en weet niet waer ick ben,
Mijn blijdschap is soo groot dat ick mijn selfs nau ken.
O schoone dageraet, verlanghster van mijn leven,
Wat danck sal ick Princes u voor dees gunste geven;
Ach! Hemelsche Goddin, ick bid vergeeft het my,
Mijn dienst is te gheringh Mevrouw naer u waerdy.

Iud. U wil is my ghenoch, en ben heel wel te vreden,
Ja 'k acht my luckigh Lief, als ick mijn min besteden
Mach aen soo waerden Prins; wiens vromigheyt en deught
Het gantsche Duytslant heeft bevreedight en verheught.
Maer soo my dunckt soo sien ick gins d'Abdisse komen,
Nu Lief, nadien de tijd ('t geen ick noch voor-genomen
Te segghen had aen u) het selfd' niet toe en laet,
Soo is 't ick morgen u (is 't immers dat ghy gaet
Voorseecker dan op reys) mijn wille sal ontdecken,
't Welck oock tot vreughd van my en troost van u sal strecken.

Bretislaus, Abdis, Eldimon, Iudith, Felicia, Martilda.

Bre. MEvrouw nadien ick heb mijn eede nu voldaen,
En morgen wislijck sal van hier verreysen gaen;
Soo is 't dat ick my wil nu tot u dienste buyghen,
Om voor d'ontfangen eer mijn danckbaer hert te tuyghen:
U Hoogheyt bid ick doch my stoutelijck ghebiet.

Abd. Mijn Heer, ick danck u seer voor d'eer die my ghe schiet;
Al 't geene dat in ons u G'nade heeft bevonden,
Is naer ons plicht gheweest: wy achten ons verbonden,
Om aen u (Prins) altijdt te toonen dienstbaerheyt,
't Welck nergens anders (Heer) als in ghebeden leyt.

Bre. 't Is meer als ick verdien, doch 'k hoop noch te beloonen
Dees uwe deught en dienst die ghy my gaet betoonen.
Met u verlof Mevrouw neem ick mijn afscheyd dan,
Doch niet te min soo koom ick morghen seecker an,

Om

Om te voldoen mijn dienst, mijn schulde, en mijn plichte,
In 't kussen van u hand en de Princes u Nichte.

Abd. Mijn Heer u Hoogheyt doet ons al te grooten eer.

Bre. Sulcx is mijn hertens wensch en eenighste begeer.
Vaert wel, ô eedle Rey. *Fel. Mar.* Godt wil den Prince sparen.

Eld. Mijn Heer hoe sijt ghy doch met de Princes ghevaren?

Bre. Eldimon dat ghy wist hoe dat mijn herte springht,
't Welck noch niet langh verleen met droefheyt was omringht,
Ghy soud verwondert staen: want nu is my ghebooren
Een leven, 't geen soo veel ick achte als verlooren.

Eld. Wat was dan haer bescheyt, of hoe is sy ghesint?

Bre. Mijn Judith toonen sal hoe groot'lijcx sy my mint:
Ia heeft haer t'eenemael aen Bretisla gheschoncken,
Tot blussingh van het vyer 't welck sy had doen ontfoncken.

Eld. 'k Verheugh my Prins met u, en ben op 't hooghst verblijdt,
Nu van haer liefd en wil ghy heel verseeckert sijt.

Bre. Want mijne siel ghevoelt soo grooten vreughd en glory
Of sy verkreghen had haer opperste victory.
Doch toeven wy hier niet: maer laet ons gaen naer Stadt,
Fortuna draeyt seer licht haer wispelturigh radt;
Treet ghy naer 't Logement en maeckt ons packen vaerdigh,
Want die sijn tijdt versuymt is geen ghelucken waerdigh.

Bretislaus, Clorimont, Eldimon, Ascanius, Vitellinus.

Bre. MAnhafte Edellien, nu is 't de rechte tijdt,
Dat ghy in noot ghetrouw u Prins en Heere sijt.
Dit is de Clooster-poort, dat niemant hier beswijcke,
Maer yder laet een vroom en moedigh herte blijcken,
Geen Keysers stercke hand, geen doot u oock vervaert,
Dan elck die toont hem nu van kloeckheyt niet ontaerd.

Asc. Ghenaed'ge Heer vertrout dat eer ick u begeve,
Ascanius berooft sal sijn van 't soete leven.

Clo. Eer sal dees siele sijn verhuyst in Achrons schoot,
Eer dat ick u (mijn Heer) sal laten in de noot.

Eld. Soo langh ick adem heb sal ick u trouw bewijsen.

Bre. Denckt dat door mijn gheluck u glory oock sal rijsen.

Clo. Laet alles op ons ſtaen. *Vit.* U Vrienden ſijn ghemoet,
Voor uw en u Princes te waghen al hun bloet.
Bre. Soo wil ick my gaen ſpoên om mijne Bruyt te halen.
Eld. Den Hemel laet ſijn gunſt en zeghen op u dalen.
Bre. Ick gae dan na haer toe: hout ghy maer goede wacht.
Aſc. Mijn Heer het ſal gheſchien. *Clo.* Betrout u op ons macht.

Bretiſlaus, Poortres, Iudith.

Poor. WIe klopt daer aen de Poort? *Bre.* 't Is vrient, ick bid doet open.
Poor. Wat 's u believen Heer? *Bre.* Juffrouw 'k ſouw immers hoopen
Datmen d'Abdiſſe nu ſal vinden niet belet?
Poor. Och ja doorluchtighſt Heer, Mevrouw is in 't ghebedt;
U Hoogheyt heeft de tijdt te recht niet waer-ghenomen.
Bre. En kan ick de Princes dan niet te ſpreecken komen?
Poor. G'loof ja, ick ſal 't gaen ſien: de Prince wat verbeyt,
Tot dat haer Hoogheyt is u komſte aengeſeyt.
Bre. Wat onverwacht gheluck komt mijne ſiel ghenaecken!
d'Abdiſſe in 't ghebedt? geen tijdt ſoo wel om ſchaecken
Ghelegen of bequaem. Nu heb ick 't geen ick ſocht,
Nu ſal met lief of leet mijn wille ſijn volbrocht;
Nu ſal ick ſien of my dees aenſlagh ſal ghelucken,
Dan of my de Fortuyn gheheel wil onderdrucken.
Daer rijſt mijn Parragon, in wiens verliefd gheſicht
Twee Starren flickeren als 't Hemels morghen licht.
Eerwaerdighe Princes: ick koom om hier t'aenhooren
Het vonnis van mijn ſiel, laet bid ick u bekooren
Mijn liefde en mijn trouw, hebt meêly met mijn ſmert,
Aenſchouwt dees droeve Prins, toont u medogent hert;
Laet ick verbidden hier het ſoet en lieve leven,
't Geen dat is in u macht alleen my nu te geven:
Mevrouw verlicht de pijn waer meed' ick ben belaên,
Laet my ghenaden doch van u Princes ontfaên:
Laet deſe bange ſiel u gunſte nu ghenieten,
Uyt wiens bedroeft gheſicht veel bracke tranen ſchieten:

Siet dan den Beemſchen Prins, die in ſijn laetſte noot
Verwacht uyt uwe mont ſijn leven of ſijn doot.
Iud. Mijn Heer ten is geen ſot, of dwaes, of dertle ſinne
Gheweeſt, die u beweeght heeft Judith te beminnen:
Ten is geen loos bedrogh tot valſcheyt of oneer,
Die Bretiſlaus heeft ghebracht tot ſulck begeer:
Ten is geen ſin-looſheyt of een ontuchtigh leven,
't Gheen dat u Prince heeft tot my alhier ghedreven.
Maer 't is gheweeſt u deughd, u vroomheyt en u trouw,
Die ick bevonden heb, en aen my ſeecker houw:
't Was uwe kuyſche liefd die u tot d'Echt vermaende,
En u verkieſen deê een Vrouwe die betaemde
U genereus gheſlacht; dus Heer vertrouwt oock niet
Dat Judith trachten ſal naer u en haer verdriet.
Denckt niet dat dees Princes u ſal ontrouwheyt pleghen,
Daer ghy van over langh haer weer-liefd hebt verkreghen.
Denckt niet dat ick hier toe door loſheyt ben ghebracht,
Maer dat ick eerſt dit ſtuck wel rijp'lijck heb bedacht.
Denckt niet dat deſe ſiel haer ſal meyneedigh toonen,
Maer dat ſy wil u min met weder-minne loonen.
Bre. O lieffelijck beſluyt, ô aengenaem beſcheyt,
Waer in dat al mijn vreughd, mijn trooſt en leven leyt.
Ha! Monarchale Vrouw, den Hemel ſy ghetuyge
Dat ick my ſtadigh ſal tot uwe dienſten buyghen.
Iud. Wel aen, nadien u dan mijn ſchoonheyt ſoo behaeght,
Soo bid ick voor mijn eer ghy nu oock ſorge draeght:
Siet Iudith, die haer ſchoot en hare waerſte panden
Tot tuyghe van haer min, beveelt in uwe handen:
Siet Iudith, die aen u haer eeuwighlijck verbint,
En die met u te gaen naer Beemen is gheſint.
Bre. Princeſſe van mijn hert, Vooghdeſſe mijnes ſinne,
Ontfonckſter van mijn vlam, en oorſaeck van mijn minne.
Ach! Iudith waerſte Lief, hoe vrolick is mijn hert
Nu dat gheêyndight is mijn quelle en mijn ſmert.
Dus dan mijn ſchoon 't is tijd wy ons van hier gaen maecken,
Op dat hier niemant koom die onſe vreught doet ſtaecken.

Nu ſpoeden wy ons reys. *Iud.* Als 't u belieſt mijn Heer.
Doch eer dat men vertreckt ſoo is mijn herts begeer,
Dat deſe Nonne ſy van deſe Poort ghetoghen,
Op dat wy hier van daen bequamer vlieden moghen;
Ick heb een vond bedocht. Sybil gaet na Mevrouw,
En ſeght haer dat mijn Heer den Beemſche Prince ſouw
Haer Hoogheyt voor het laetſt noch garen willen ſpreecken.
Poor. Ick ga Princes en ſal niet blijven in ghebreecken.
Iud. Soo doet, en ick terwijl bewaren ſal de Poort.
Bre. Mevrouw ſoo 't u belieſt laet ons nu treden voort.
Iud. 'k Wil liever met u Prins in doods ghevaer my geven,
Dan dat ick onder dwangh der Nonnen ſoude leven.

Poortres. Abdis.

Poor. MEvrouw ſijn Hoogheyt heeft hier langh nae u vertoeft.
Abd. Sybilla wat is dit? helaes wat my bedroeft!
Poor. Mevrouw wel hoe? *Abd.* Ick vind' hier geen van beyde.
Poor. 'k Geloove de Princes ſijn Hoogheyt is gaen leyden
In 't Pand of in de Tuyn. *Abd.* Sybilla ach! ghy miſt.
Poor. Waerom Mevrouw? hoe ſoo? wat is 't dat ghy dan giſt?
Abd. Maer dat den Prince haer ſal hebben meê ghenomen.
Poor. Abdiſſe wat ghy ſeght, ach! ach! dit doet my ſchromen.
Abd. Ay my! wat ramp is dit? hoe is mijn hert verbaeſt,
Mijn gheeſt van onghedult onmatelijcke raeſt.
Kom treên wy naer den Hof, en laet ons alle hoecken
Die in den Boomgaert ſijn op 't nauſte gaen doorſoecken.

Riwaldus.

SOo haeſt de Son verliet ſijn purper aengheſicht,
En dat het lief gheſtrael des Hemels morgen-licht
My weckten uyt den ſlaep, heb ick my voorts gaen kleeden,
Om in dees ſoete tijdt in 't Bos my te vertreden.
Wat is het oock een vreught te woonen op het velt,
Wanneermen niet en wert met wint of kou ghequelt:
Wat luſt kan doch den menſch op aerde meer verſaden
Als met geen ſorgh en vrees te vinden ſich beladen:

Gelijck de winter ons niet dan veel droefheyt gheeft,
Ia dat voor hare komst men schrickt, men schud, en beeft;
Soo doet de Somer weêr het hert met vreughd ontfoncken,
En maeckt ons geesten al door lust en weelde droncken.
De Son voor langen tijd gheweest als krachteloos,
Sijn warme straeltjes schiet op Tulp en Tyteloos;
Het groene Grasje spruyt, den Huysman gaet aen 't ploeghen,
Matroosen al ghelijck hun weder t'Zeewaert voeghen.
De lieffelijcke tijdt, 't ghevogelt door haer keel,
Ons locken tot het Bos, om hooren 't soet ghequeel.
De Boomen wel geknopt haer çierelijck ontluycken,
De Bloemen veel van soort op 't aengenaemste ruycken.
De wack're Hase-wint en Bracken, doen hun best
Om 't schuwent Wilt ghediert te jaghen uyt haer nest.
Men weet van ongemack noch van geen kouw te spreecken,
Maer wel van hooft en lijf ter poorten uyt te steecken.
De voor'ghe moeylijckheyt en al het ongeval
Men niet eens meer ghedenckt, ja acht men niet met al.
Dus heb ick oock van 't Hof des Keysers my begeven,
Om voor een wijl op 't Lant in stilte hier te leven.

Abdis. Riwaldus.

Abd. WEe my ellendigh mensch. *Riw.* Helaes! ick hoor gesucht
Omtrent het Clooster! ach! mijn siele is beducht
Voor eenigh ongeval, wat of hier doch mach wesen?
Ick ga en sie waer uyt dit kermen is ghepresen.
Abd. Wee my ellendigh mensch! *Riw.* Mevrou wat 's hier geschiet?
Abd. Mijn Heere, ach! ach! ach! het alderswaerst verdriet
Is voor het Rijck en ons nu datelijck beschooren.
Riw. Helacy wat sal 't sijn? O Hemel wat ick hoore!
Mevrouw ick bid segh op, wat isser dat u quelt?
Abd. O wee! ô wee! ô wee! *Riw.* Hoe sijt ghy dus ontstelt?
Abd. Verraed! verraed! verraed! *Riw.* Wat sijn 't Mevrouw voor sakẽ?
Abd. 't Geen dat ons altemael en oock het Hof gaet raken.
Riw. Hoe? staet daer yemant dan naer ons verderf en eer?
Of isser vyandt? *Abd.* Ach! 't is vyandt en noch meer:

't Is schijn-deught die ons heeft ons roem en bloed ontooghen,
't Is schijn-deught die ons heeft soo schandelijck bedroghen.
Wraeck Hemel! Hemel wraeck! *Riw.* Ick bid soo niet en sucht.
Abd. Mijn Heere, ach! ach! ach! ons Iudith is ghevlucht
Met den Boheemschen Prins, dien schellem, dien verrader,
Die door sijn valscheyt heeft bedurven ons te gader.
Riw. O schender van ons eer, ô boos, ô snoode daet!
't Welck ons soo onverwacht voor 't hooft en d'ooghen slaet.
Abd. Barst aerde, Hemel scheurt, en helpt my uyt 't beswaren!
Eer dat haer Vrienden komt ter oor dees droeve mare.
Riw. Fy u Boheemschen Prins, ô gruwelijck bestaen!
Mevrouw ick ga en dien het voort den Keyser aen.
Abd. Uytsinn'ghe Bretisla, wat heeft u hier ghedreven
Tot sulcken valschen stuck? hoe kan den Hemel geven
U voorspoet in u Rijck? wie heeft u doch geraên
Dat ghy soo snooden feyt en boosheyt soud begaen?
Hebt ghy wel eens ghedacht dat dese u Bloet-schande
Sal strecken tot verderf van alle Beemsche Landen.
Denckt ghy wel dat u eer en faem raeckt tot een val,
En dat den Keyser dit op 't wreetste wreecken sal.
Hoe sult ghy oyt voor Godt dees sonde kunnen decken,
Dat ghy met roovery u Bevaert gaet bevlecken.
Is dit de deught die in u Prinslijck herte woont?
Is dit de danckbaerheyt die ghy aen Godt betoont?
O eervergeten Prins, sijn dit de dienstbaerheden
Die ghy aen ons belooft had willigh te besteden?
Gheveynsde Bretisla. En ghy ô eedle Maeght,
Wat heeft u doch in hem soo grootelijcx behaeght,
Dat ghy uyt 't Clooster sijt soo schielicklijck ghevloden,
Niet passende op Godt noch alle sijn gheboden?
Heb ick soo quaden wegh en leere u gheleert,
Dat ghy u Oom en my, en Vrienden al onteert?
O dwase Iudith, ach! den Hemel sal noch wreecken
Dees schandelijcke daet door u aen ons besteecken.

Elck heeft sijn Kruys.

E Y N D E.